

Warszawa, dnia 02 grudnia 2021 r.

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

DOOŚ-WDŚZOO.420.37.2020.aka.28

(stary znak sprawy: DOOŚ-WDŚ/ZOO.420.80.2020.aka)

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, ze zm.), dalej Kpa, po rozpatrzeniu odwołań: [REDAKTOWANE] z dnia 17 sierpnia 2020 r., [REDAKTOWANE] z dnia 18 sierpnia 2020 r., [REDAKTOWANE] z dnia 12 sierpnia 2020 r. oraz Fundacji Frank Bold z dnia 14 października 2020 r. od decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 21 lipca 2020 r., znak: WOOŚ.420.132.2018.AM/AS3/MP1.32, o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pod nazwą: *Eksploatacja węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej ze złoża "Dankowice 1"*,

uchylam zaskarżoną decyzję w całości i przekazuję sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji.

Uzasadnienie

Decyzją z dnia 21 lipca 2020 r. RDOŚ w Katowicach w związku z wnioskiem Przedsiębiorstwa Górniczego SILESIA Sp. z o.o., dalej jako PG Silesia, z dnia 22 sierpnia 2018 r., działając na podstawie art. 71 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247, ze zm.), dalej ustawa ooś, określił środowiskowe uwarunkowania realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.

W dniach: 12, 14, 17 i 18 sierpnia 2020 r. wymienione w sentencji podmioty wniosły skutecznie odwołania od powyższej decyzji. [REDAKTOWANE], [REDAKTOWANE] oraz [REDAKTOWANE] status stron postępowania przysługuje z tytułu posiadania prawa własności do nieruchomości znajdujących się w obszarze górniczym, stanowiącym miejsce realizacji przedsięwzięcia. Natomiast Fundacja uczestniczyła w postępowaniu pierwszoinstancyjnym na prawach strony, zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy ooś. Odwołania zostały wniesione w terminie – w związku z tym, że decyzja została doręczona stronom poprzez obwieszczenie w trybie art. 49 § 1 Kpa, termin ten minął w dniu 24 sierpnia 2020 r.

W odwołaniach skarżący podnieśli następujące zarzuty:

- naruszenia art. 7, art. 77 § 1 i art. 107 § 3 Kpa w związku z art. 66 ust. 1 ustawy ooś, poprzez wydanie zaskarżonej decyzji w oparciu o wadliwy i niekompletny raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- naruszenie art. art. 85 ust. 2 pkt 1 lit. a w związku z art. 37 i art. 80 ust. 1 pkt 3 ustawy ooś, poprzez nieodniesienie się do wszystkich wniosków i uwag zgłaszanych przez skarżących w trakcie postępowania pierwszoinstancyjnego, w tym udziału społeczeństwa, oraz pominięcie stanowiska zawartego w uchwale numer XVI/115/19 Rady Miejskiej w Wilamowicach z dnia 30 grudnia 2019 w sprawie wyrażenia sprzeciwu wobec planowanego wydobycia węgla kamiennego ze złoża Dankowice w latach 2023-2028 na terenie Gminy Wilamowice,
- naruszenie art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy ooś, poprzez niewskazanie dokładnego miejsca realizacji planowanego przedsięwzięcia,
- naruszenie art. 71 ust. 2 pkt 1 i 2 w związku z art. 66 ust. 1 pkt 1 ustawy ooś, poprzez przedstawienie niekompletnego opisu planowanego przedsięwzięcia, w szczególności pominięcie opisu likwidacji przedsięwzięcia, w tym sposobu rekultywacji terenu, oraz opisu innych przedsięwzięć powiązanych technologicznie, mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- naruszenie art. 71 ust. 2 pkt 1 i 2 w związku z art. 66 ust. 1 pkt 5 ustawy ooś, poprzez nieprzedstawienie wariantów wszystkich przedsięwzięć objętych wnioskiem, a także poprzez pozorność, brak alternatywności i abstrakcyjność racjonalnego wariantu alternatywnego oraz racjonalnego wariantu najkorzystniejszego dla środowiska,
- naruszenie art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., poprzez nieuzasadnione interesem społecznym nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności, uniemożliwienie pozyskania pełnych i rzetelnych informacji o planowanym przedsięwzięciu i jego oddziaływaniu z uwagi na wprowadzone w okresie prowadzonego postępowania ograniczenia związane z przeciwdziałaniem epidemii COVID-19,
- naruszenie art. 77 § 1 Kpa w związku z art. 66 ust. 1 pkt 6 i 6a oraz art. 81 ust. 3 ustawy ooś, poprzez przeprowadzenie analizy w zakresie oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na stan wód w wadliwy sposób, obarczony wieloma brakami, a przez to dokonanie wadliwej oceny wpływu planowanego przedsięwzięcia na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych,
- naruszenie art. 81 ust. 3 ustawy ooś w związku z art. 68 pkt 1, 3 i 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 624, ze zm.), poprzez wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia, które będzie negatywnie oddziaływać na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, w sytuacji gdy nie zostało wykazane spełnienie warunków, o których mowa w art. 68 pkt 1, 3 i 4 Prawa wodnego,
- naruszenie § 4 pkt 14 rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach z dnia 29 grudnia 2017 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej

- ujęcia wody podziemnej w Kaniowie (Dz. Urz. Woj. Śląs. z 2018 r. poz. 58), poprzez dopuszczenie do realizacji przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, które będzie negatywnie oddziaływać na wody podziemne,
- nieustalenie monitoringu i sposobu postępowania z odpadami niebezpiecznymi zawierającymi rad i brom, które osadzają się na dnie zbiornika retencyjnego w Kaniowie,
 - naruszenie art. 62 ust. 2 ustawy ooś, poprzez brak dokonania oceny skumulowanego oddziaływania przedsięwzięcia z innymi realizowanymi, zrealizowanymi lub planowanymi przedsięwzięciami,
 - naruszenie art. 66 ust. 1 pkt 1 ustawy ooś, poprzez brak ustalenia pełnej i precyzyjnej charakterystyki przedsięwzięcia,
 - naruszenie art. 66 ust. 1 pkt 16 oraz art. 62 ust. 1 pkt 3 ustawy ooś, poprzez brak właściwego przedstawienia monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia,
 - naruszenie art. 66 ust. 1 pkt 2 lit. b oraz pkt 3 i 8 ustawy ooś, poprzez brak właściwego ustalenia opisu uwarunkowań środowiskowych przedsięwzięcia,
 - naruszenie art. 66 ust. 1 pkt 8 ustawy ooś, poprzez brak ustalenia w ocenie oddziaływania na środowisko zastosowanych metod prognozowania oddziaływania przedsięwzięcia,
 - naruszenie art. 82 ust. 2 w związku z art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098), poprzez brak wykazania, że zachodzą przesłanki umożliwiające realizację przedsięwzięcia potencjalnie oddziałującego na obszar Natura 2000;
 - naruszenie § 5 zarządzenia RDOŚ w Katowicach z dnia 29 sierpnia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2014 r. poz. 4786; Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2014 r. poz. 4431), zmienionego zarządzeniem z dnia 30 stycznia 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2017 r. poz. 861; Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2017 r. poz. 632) w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009, poprzez nieuczynienie zadość wskazanym w nim celom działań ochronnych,
 - naruszenie art. 71 ust. 2 pkt 1 i 2 w związku z art. 81 ust. 2 ustawy ooś, poprzez wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w sytuacji, gdy przedsięwzięcie wpływa negatywnie na obszar Natura 2000 oraz nie zachodzą przesłanki z art. 34 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody zezwalające na odstępstwo od zakazów obowiązujących na obszarach Natura 2000,
 - naruszenie art. 71 ust. 2 w związku z art. 66 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy ooś oraz art. 62 ust. 2 ustawy ooś, poprzez nieuwzględnienie pośredniego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 Dolina Górnej Wisły PLB240001 oraz niedokonanie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na wskazany obszar,
 - naruszenie art. 62 ust. 1 pkt 2 oraz art. 66 ust. 1 pkt 9 ustawy ooś, poprzez wadliwe określenie działań ograniczających, minimalizujących oraz kompensujących negatywne oddziaływanie na środowisko planowanego przedsięwzięcia,

- naruszenie art. 79 w związku z art. 66 ust. 1 pkt 18 ustawy ooś, poprzez brak zapewnienia właściwego udziału społeczeństwa w postępowaniu z uwagi na wadliwe sporządzenie streszczenia raportu w języku niespecjalistycznym,
- naruszenie art. 79 ustawy ooś w związku z art. 89 § 2 Kpa, poprzez nieprzeprowadzenie wnioskowanej rozprawy administracyjnej,
- nieuprawnione nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności, a przez to naruszenie:
 - art. 7, art. 8, art. 77 § 1, art. 124 § 2 i art. 126 Kpa w związku z art. 107 § 3 Kpa, poprzez niedostateczne wyjaśnienie stanu faktycznego, pominięcie słusznego interesu obywateli, niezebranie wyczerpującego materiału dowodowego oraz naruszenie zasady budowania zaufania obywateli do organów władzy publicznej, jak również poprzez niepełne uzasadnienie, w szczególności poprzez niewskazanie, jakie elementy decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach podlegają wykonaniu,
 - art. 108 § 1 Kpa, poprzez nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności w związku z przesłanką interesu społecznego na wniosek strony, podczas gdy w tym przypadku organ winien działać z urzędu,
 - art. 108 § 1 i 2 Kpa w związku z art. 71 ust. 1 i 2 oraz w związku z art. 72 ust. 1 pkt 4, art. 72 ust. 3 i art. 82 ust. 1-3 ustawy ooś, poprzez nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, która, co do zasady, w swojej istocie nie podlega wykonaniu, co jest sprzeczne z celem tej decyzji w procesie inwestycyjnym, wynikającym z prawa krajowego oraz z prawa UE,
 - art. 108 § 1 Kpa, poprzez nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności pomimo niespełnienia ustawowych przesłanek, w szczególności przesłanki niezbędności.

Skarżący wniesli o:

- na podstawie art. 138 § 1 pkt 2 Kpa o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i odmówienie zgody na realizację przedsięwzięcia na podstawie art. 81 ust. 3 ustawy ooś z uwagi na brak spełnienia warunków z art. 68 pkt 1, 3 i 4 Prawa wodnego, ewentualnie z uwagi na niezgodność planowanego przedsięwzięcia z § 4 pkt 14 rozporządzenia w sprawie ustanowienie strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w Kaniowie lub o uchylenie zaskarżonej decyzji na podstawie art. 138 § 2 Kpa i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji,
- uchylenie nadanej decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności,
- przeprowadzenie rzetelnej inwentaryzacji przyrodniczej przewidywanego terenu, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz terenu, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie,
- przeprowadzenie badań skumulowanego wpływu zrzucanych zasolonych wód kopalnianych z planowanego przedsięwzięcia i innych zakładów górniczych na stan rzeki Wisły (odcinek tzw. Małej Wisły), oraz tego oddziaływania na obszar Natura 2000 Stawy

w Brzeszczach PLB120009,

- wykonanie dodatkowego raportu mającego na celu określenie zasadności ekonomii wykorzystania złoża Dankowice 1 oraz celowości rozpoczęcia eksploatacji w oparciu o prezentowane w decyzji rozwiązania techniczno-organizacyjne jego udostępniania uwzględniające interesy Skarbu Państwa,
- wykonanie dokumentacji analizującej skumulowane oddziaływanie planowanego przedsięwzięcia z planowaną drogą ekspresową S1,
- wykonanie szczegółowej i rzetelnej analizy oceny oddziaływania przedsięwzięcia na dobra materialne w zakresie dotyczącym utraty ich wartości rynkowej oraz utraty wymiernych korzyści z praw własnościowych związanych z nieruchomościami,
- wykonanie analizy wpływu osiadania terenu na obiekty zabytkowe w porozumieniu z konserwatorem zabytków.

W toku prowadzonego przez GDOŚ postępowania Fundacja Frank Bold przedłożyła poniższe opracowania i dowody:

- Ocena oddziaływania planowanej inwestycji związanej z eksploatacją węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej ze złoża „Dankowice I” na obszar Natura 2000 oraz możliwość osiągnięcia celów środowiskowych (██████████, październik 2020),
- Analiza dopuszczalności zastosowania derogacji w trybie art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej dla przedsięwzięcia związanego z eksploatacją węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej ze złoża „Dankowice I” (██████████, listopad 2020),
- Analiza raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko dla przedsięwzięcia pn. „Eksploatacja węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej ze złoża „Dankowice I” pod kątem zgodności z przepisami o ocenach oddziaływania na środowisko (██████████, listopad 2020).

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustalił i zważył, co następuje.

Przedmiotowe przedsięwzięcie polega na wydobywaniu kopaliny ze złoża węgla kamiennego „Dankowice 1” w granicach projektowanego obszaru górniczego „Dankowice 1” metodą podziemną w ilości od ok. 0,4 do 0,6 mln ton/rok. Eksploatowany będzie jeden pokład węgla kamiennego, tj. pokład nr 405, a także kopalina towarzysząca w postaci metanu. Inwestycja należy do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 27 lit. b rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71), a tym samym, na mocy art. 71 ust. 2 pkt 1 ustawy ooś, wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla powyższego przedsięwzięcia, zgodnie z art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. j ustawy ooś, jest RDOŚ w Katowicach. Jak wynika natomiast z art. 127 § 2 Kpa w związku z art. 127 ust. 3 ustawy ooś, organem właściwym do rozpatrzenia odwołania od decyzji regionalnego dyrektora ochrony środowiska jest GDOŚ.

Zgodnie z art. 138 § 2 Kpa organ odwoławczy może uchylić zaskarżoną decyzję w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji, gdy decyzja ta została wydana z naruszeniem przepisów postępowania, a konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie. Przekazując sprawę, organ ten powinien wskazać, jakie okoliczności należy wziąć pod uwagę przy ponownym rozpatrzeniu sprawy.

W doktrynie i orzecznictwie podkreśla się, że z naruszeniem przepisów postępowania, uzasadniającym wydanie decyzji kasacyjnej i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia, mamy do czynienia w sytuacji, gdy organ pierwszej instancji nie przeprowadził postępowania wyjaśniającego bądź postępowanie wyjaśniające zostało przeprowadzone, ale w istotny sposób naruszono w nim przepisy procesowe, a także w sytuacji naruszenia przez organ pierwszej instancji przepisów postępowania będących podstawą do wydania określonego rodzaju decyzji, które to naruszenie spowodowało pominięcie ustalenia istotnych okoliczności faktycznych sprawy (por. B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2021, str. 854-857 oraz wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 4 marca 2014 r., sygn. akt: II OSK 2396/12). Nieprzeprowadzenie przez organ pierwszej instancji, w przypadku braku niezbędnych dowodów w sprawie, postępowania dowodowego w celu ich uzyskania lub przeprowadzenie takiego postępowania w sposób niewystarczający do rozstrzygnięcia sprawy skutkuje brakiem rozpoznania sprawy w pierwszej instancji. Organ odwoławczy, mając kompetencje do przeprowadzenia wyłącznie uzupełniającego postępowania dowodowego, co wynika z regulacji art. 136 Kpa, nie może konwalidować takiej wadliwości postępowania pierwszoinstancyjnego, bowiem naruszyłyby, wyrażoną w art. 15 Kpa, zasadę dwuinstancyjności postępowania administracyjnego (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 sierpnia 2018 r., sygn. akt: II OSK 590/18). Konkludując, podstawą do wydania decyzji kasacyjnej, o której mowa w analizowanym przepisie, jest wystąpienie takiego naruszenia przepisów postępowania, którego następstwem jest niewyjaśnienie podstawowych okoliczności stanu faktycznego sprawy, bez którego nie można sprawy rozstrzygnąć co do istoty, przy czym możliwość ich uzupełnienia przez organ odwoławczy nie mieści się w granicach zakreślonych w art. 136 Kpa. Z sytuacją taką mamy do czynienia w omawianej sprawie.

W pierwszej kolejności GDOŚ zwraca uwagę, iż w decyzji z dnia 21 lipca 2020 r. RDOŚ w Katowicach w sposób nieprawidłowy oznaczył jej adresata. Decyzja została skierowana do ██████████ – Prezesa Zarządu oraz ██████████ – Członka Zarządu PG Silesia, natomiast z wniosku z dnia 22 sierpnia 2018 r. o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wynika, że wnioskodawcą jest PG Silesia. Jak wskazuje się w orzecznictwie: *Skierowanie decyzji do organu osoby prawnej i oznaczenie tego organu jako strony postępowania (zamiast osoby prawnej) oraz nałożenie określonych nakazów i zakazów na ten organ jest równoznaczne ze skierowaniem decyzji do osoby nie będącej stroną. W konsekwencji powoduje to, że decyzja ta jest dotknięta wadą nieważności w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 4 kpa* (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 6 kwietnia 1999 r., sygn. akt: IV SA 538/97).

Przeprowadzona przez GDOŚ weryfikacja przedłożonego z wnioskiem PG Silesia z dnia 22 sierpnia 2018 r. raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (wraz z uzupełnieniami

złożonymi na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego) wykazała, że nie spełnia on wymogów określonych w obowiązujących przepisach prawa, w stopniu uniemożliwiającym określenie skali przedmiotowego przedsięwzięcia oraz przeprowadzenie oceny jego oddziaływania na środowisko. Analizowany raport nie zawiera w szczególności informacji, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1, 2, 2a, 4, 5-9, 13 i 14 oraz ust. 2 ustawy ooś (w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskrzęconej decyzji), w niżej wskazanym zakresie, ponadto znajdują się w nim istotne z punktu widzenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia niejasności i rozbieżności.

I. Opis i lokalizacja przedsięwzięcia.

Zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 1 ustawy ooś raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinien zawierać opis planowanego przedsięwzięcia, a w szczególności: charakterystykę całego przedsięwzięcia i warunki użytkowania terenu w fazie budowy i eksploatacji lub użytkowania (pkt a), główne cechy charakterystyczne procesów produkcyjnych (pkt b) oraz przewidywane rodzaje i ilości zanieczyszczeń, wynikające z funkcjonowania planowanego przedsięwzięcia (pkt c). Przedsięwzięcie, co wynika z art. 3 ust. 1 pkt 13 powyższej ustawy, jest to zamierzenie budowlane lub inna ingerencja w środowisko polegająca na przekształceniu lub zmianie sposobu wykorzystania terenu, w tym również na wydobywaniu kopalin; przedsięwzięcia powiązane technologicznie kwalifikuje się jako jedno przedsięwzięcie, także jeżeli są one realizowane przez różne podmioty.

Przywołany przepis art. 3 ust. 1 pkt 13 ustawy ooś nie tylko ustanawia definicję legalną „przedsięwzięcia”, ale wprowadza również zakaz dzielenia przedsięwzięć powiązanych technologicznie, które prowadziłyby do sytuacji, że ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko nie obejmowałaby całego zamierzenia inwestycyjnego (przedsięwzięcia), a tym samym niektóre z przedsięwzięć wchodzących w jego zakres byłyby w tej ocenie pominięte. Powyższe zastrzeżenie ustawodawcy ma zatem na celu zapobieżenie nieuzasadnionemu merytorycznie dzieleniu inwestycji na etapy (por. T. Filipowicz [w:] *Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Komentarz*, pod red. T. Filipowicz, A. Plucińska-Filipowicz, M. Wierzbowski, Warszawa 2020, str. 54), a także pomijaniu w ocenie elementów i procesów technologicznych przedsięwzięcia, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko. Zwrócił na to uwagę Trybunał Sprawiedliwości m.in. w wyroku z 10 czerwca 2004 r., w sprawie C-87/02: *W konsekwencji bez względu na metodę obroną przez Państwo dla ustalenia, czy dane przedsięwzięcie wymaga oceny, czy też nie, tj. wskazania danego przedsięwzięcia w drodze prawnej czy też w wyniku indywidualnego badania przedsięwzięcia, metoda ta nie może zagrażać realizacji celów dyrektywy, która zmierza do zagwarantowania, aby żadne przedsięwzięcie, które może wywierać znaczące skutki środowiskowe w rozumieniu dyrektywy, nie zostało wyłączone spod oceny, z wyjątkiem przypadku, gdy dane przedsięwzięcie, będące przedmiotem wyłączenia, mogło zostać uznane, na podstawie globalnej oceny, za niezdolne do wywarcia znaczących skutków środowiskowych.*

Tym samym w opisie przedsięwzięcia pominięto obiekty budowlane, urządzenia, instalacje oraz inne środki służące bezpośrednio wydobywaniu kopalin ze złoża, które będą wchodzić w skład zakładu górniczego, nie opisano charakterystyki procesu produkcji węgla począwszy od

realizacji infrastruktury dostępowej i urabiania kopaliny, poprzez transport węgla do Zakładu Przeróbki Mechanicznej Węgla, proces jego wzbogacania, przemieszczanie na terenie zakładu górniczego oraz magazynowanie do momentu ekspedycji z terenu zakładu górniczego oraz funkcjonowanie stacji odmetanowania. Nie odniesiono się w nim do przewidywanych rodzajów i ilości zanieczyszczeń, jakie wystąpią na poszczególnych etapach produkcji. Ponadto pominięto opis likwidacji przedsięwzięcia i prowadzenie rekultywacji terenów poeksploatacyjnych ograniczając się do stwierdzenia, że: *z chwilą podjęcia decyzji stawiającej w stan likwidacji Zakład Górniczy, realizacja przedsięwzięć likwidacyjnych będzie się odbywać na podstawie planu ruchu likwidowanego, podziemnego zakładu górniczego, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16.02.2012 r. w sprawie planów ruchu zakładów górniczych (Dz. U. Nr 12 poz. 372), po zatwierdzeniu go przez Dyrektora właściwego OUG (str. 177 raportu).*

W opisie przedsięwzięcia, w zakresie jego lokalizacji, tj. miejsc, w których będzie prowadzona działalność w zakresie wydobywania kopaliny ze złoża, raport odnosi się wyłącznie do obszaru górniczego „Dankowice 1”, w granicach którego planowane jest wydobywanie kopaliny. Obszar ten został przedstawiony również na załącznikach mapowych. W raporcie i jego uzupełnieniach inwestor podkreśla, co za inwestorem przyjął RDOŚ w Katowicach, że przedmiotem wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest wyłącznie przedsięwzięcie obejmujące eksploatację węgla kamiennego ze złoża Dankowice 1, natomiast eksploatacja złoża będzie prowadzona z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury technicznej naziemnej i podziemnej PG Silesia i nie wiąże się z realizacją obiektów budowlanych czy prowadzeniem innej działalności na powierzchni terenu objętego granicami terenu górniczego „Dankowice 1” i nie przewiduje się żadnych inwestycji powierzchniowych na terenie złoża (m.in. na str. 60 raportu). W tym miejscu należy także wskazać, że w innej części raportu wskazano, że infrastruktura techniczna PG Silesia wykorzystywana do udostępniania i eksploatacji złoża „Dankowice 1” zostanie dostosowana do pełnienia dodatkowych funkcji wynikających z projektowanego przedsięwzięcia (str. 172 raportu). Rozbieżności te nie zostały wyjaśnione przez organ pierwszej instancji. Należy także zwrócić uwagę na niekonsekwencję inwestora w podejściu do wyłączenia zakładu górniczego z zakresu planowanego przedsięwzięcia. Pomimo stwierdzenia, że nie jest on jego częścią, a w związku z tym nie wystąpi oddziaływanie w zakresie wpływu zakładu górniczego na klimat akustyczny oraz stan powietrza atmosferycznego (str. 171 raportu), to w zakresie gospodarowania odpadami inwestor wskazuje, że jednym ze źródeł powstawania odpadów będzie zakład górniczy PG Silesia, w tym: szyby (wydobywczy, wentylacyjne i materiałowo-zjazdowe), stacja sprężarek, zakład przeróbki mechanicznej węgla, lampownia i markownia, łaźnia, budynek administracyjny, warsztaty remontowe, wewnętrzne i zewnętrzne sieci energetyczne, oraz plac składowy drewna (str. 165 raportu). Również w ocenie wpływu na klimat wskazano, iż na oddziaływania czynników zewnętrznych narażona będzie infrastruktura zakładu górniczego m.in.: drogi dojazdowe, taśmociągi, konstrukcje transportu podwieszanego, bocznica kolejowa, budynki przemysłowe, budynki związane z załogą i z zarządzaniem zakładem górnikiem, osadniki wód dołowych i opadowych, maszyny zainstalowane na stałe, maszyny mobilne (ładowarki, zwało-ładowarki), przepompownia wód dołowych oraz wieża szybowa

i budynki nadszybia (str. 65 raportu). Ponadto inwestor planuje stopniowe wygaszanie eksploatacji złoże „Silesia” na skutek wyczerpania jego zasobów, na rzecz wzrostu eksploatacji złoże „Dankowice 1” (str. 47 raportu). Tym samym zakład górniczy PG Silesia, który obecnie prowadzi swoją działalność w oparciu o złoże „Silesia”, w przyszłości będzie funkcjonował ze względu na eksploatację złoże „Dankowice 1” – brak realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia skutkowałby wyłączeniem zakładu górniczego PG Silesia z funkcjonowania, tym samym zakład ten nie generowałby oddziaływań na środowisko. Powyższe potwierdza, że funkcjonowanie zakładu górniczego PG Silesia jest ściśle powiązane z planowaną eksploatacją złoże „Dankowice 1” i nie można rozpatrywać ich oddzielenie.

W konsekwencji powyższe elementy przedsięwzięcia oraz etap jego likwidacji zostały pominięte w dalszej części raportu, m.in. przy opisie przewidywanych znaczących oddziaływań przedsięwzięcia na środowisko oraz opisie przewidywanych działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.

Odwadnianie wyrobiska oraz odprowadzanie wód z odwadniania do odbiornika za pomocą systemu rurociągów, rowów, zbiorników i przepompowni, transport w obrębie zakładu górniczego, wstępna przeróbka mechaniczna kopaliny i jej składowanie oraz rekultywacja terenów po działalności górniczej są elementami procesu technologicznego związanego z wydobywaniem kopaliny ze złoże metodą podziemną (por. P. Strzałkowski, *Górnictwo ogólne*, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2015, str. 211 i in., str. 268 i in., str. 308-309). Nie budzi zatem wątpliwości, że są one powiązane technologicznie i funkcjonalnie z eksploatacją złoże i stanowią działania podejmowane w procesie wydobywania kopaliny, a zatem powinny podlegać ocenie oddziaływania na środowisko w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na wydobywaniu kopaliny ze złoże metodą podziemną. Wskazać w tym miejscu należy również na definicję zakładu górniczego, znajdującą się w art. 6 ust. 1 pkt 18 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2021 r. poz. 1420), zgodnie z którą zakładem górniczym jest wyodrębniony technicznie i organizacyjnie zespół środków służących bezpośrednio do wykonywania działalności regulowanej ustawą w zakresie wydobywania kopaliny ze złoże, a w podziemnych zakładach górniczych wydobywających węgiel kamienny wraz z pozostającym w związku technologicznym z wydobywaniem kopaliny przygotowaniem wydobytej kopaliny do sprzedaży [...], w tym wyrobiska górnicze, obiekty budowlane, urządzenia oraz instalacje. Nie budzi wątpliwości, że wydobywanie kopaliny następuje za pomocą i przy wykorzystaniu obiektów budowlanych, urządzeń oraz instalacji wchodzących w skład zakładu górniczego, a tym samym nie jest możliwe prowadzenie wydobywania z pominięciem funkcjonowania zakładu górniczego.

Co prawda przepisy ustawy o oś oraz ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. — Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973) nie definiują pojęcia „powiązanie technologiczne”. Nie zostało ono również określone w języku prawniczym i specjalistycznym. Zatem, zgodnie z językową wykładnią prawa, podczas interpretacji normy prawnej należy temu pojęciu zasadniczo przypisywać takie znaczenie, jakie ma w języku potocznym. Słowo „powiązanie” oznacza związek czegoś z czymś lub kogoś z kimś; wzajemną zależność przyczyn i skutków

(<https://sjp.pwn.pl/szukaj/powiazanie.html>). Natomiast słowo „technologiczne” pochodzi od rzeczownika „technologia”, który oznacza metodę prowadzenia procesu produkcyjnego lub przetwórczego (<http://sjp.pwn.pl/szukaj/technologia>). Zatem „powiązanie technologiczne” należałoby zdefiniować jako związek lub wzajemną zależność pomiędzy procesami produkcyjnymi lub przetwórczymi prowadzonymi w co najmniej dwóch instalacjach bądź obiektach lub urządzeniach nie będących instalacjami, przy czym proces prowadzony w jednej z instalacji wywiera skutek w procesie prowadzonym w drugiej. *Przyjmuje się, że powiązaniem technologicznym jest taki związek pomiędzy inwestycjami, który powoduje, że wspólnie tworzą one zorganizowaną całość w postaci jednej spójnej infrastruktury ukierunkowanej na ten sam cel gospodarczy* (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 27 stycznia 2016 r., sygn. akt: II SA/Go 440/15). Pomędzy procesami związanymi bezpośrednio z wydobywaniem (w szczególności urabianie kopaliny), które będą prowadzone w obiektach zakładu górniczego, instalacjami do odwadniania górotworu i wyrobiska (pompy, chodniki wodne, rurociągi, przepompownie, rowy, zbiorniki wyrównawcze, zbiornik retencyjno-dozujący itp.), kanałami oraz rzeką Białą jako elementami technologicznej instalacji do odwadniania złoża, występuje związek oraz wzajemna zależność prowadzonych w nich procesów technologicznych. Prowadzenie wydobywania kopaliny, w tym miejsce jego przebiegu, czas i sposób prowadzenia, będą uzależnione od procesu odwadniania kopalni, a odprowadzenie wód z odwadniania do odbiornika (rzeka Wisła) od procesu zrzutu wód do rzeki Biała poprzez zbiornik retencyjno-dozujący w Kaniowie. Planowane w ramach analizowanego zamierzenia inwestycyjnego przedsięwzięcia są względem siebie zależne, warunkują wzajemnie prowadzone procesy technologiczne, wpływają bezpośrednio i pośrednio na te procesy, jak również wzajemnie się uzupełniają - zmiana parametrów procesów technologicznych prowadzonych w jednym z przedsięwzięć powiązana jest i wpływa na procesy technologiczne prowadzone w zakresie pozostałych przedsięwzięć.

Nie sposób zatem zgodzić się z twierdzeniem inwestora, że wnioskiem o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach może być objęte jedynie wydobywanie kopaliny ze złoża z pominięciem działalności zakładu górniczego, tylko dlatego, że już funkcjonuje, bowiem prowadziłoby do sztucznego dzielenia przedsięwzięcia i pominięcia w ocenie oddziaływania na środowisko jego istotnych elementów, które mogą znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko, a także skutkowało brakiem oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko jako całości. Jak wskazał Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z 16 września 2004 r., w sprawie C-227/01: *Przedsięwzięcie długodystansowe nie może zostać podzielone na krótsze części, aby wyłączyć przedsięwzięcie, jako całość oraz części powstałe po takim podziale z wymogu nałożonego Dyrektywą [dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko]. Stanowisko takie znajduje poparcie również w orzecznictwie polskich sądów administracyjnych; w wyroku z 19 grudnia 2017 r., sygn. akt II OSK 713/16, Naczelny Sąd Administracyjny wskazał: *Powyższy przepis [art. 3 ust. 1 pkt 13 ustawy ooś] ustanawia zatem zasadę jedności przedsięwzięcia z punktu widzenia jego jednostkowych lub skumulowanych skutków środowiskowych. Nie jest więc dopuszczalne dzielenie**

*przedsięwzięcia na części (elementy odrębne konstrukcyjnie lub technologicznie), etapy lub odcinki (w przypadku inwestycji liniowych), jeżeli mogłoby to doprowadzić do wyłączenia obowiązku przeprowadzenia jednej i kompleksowej oceny oddziaływania na środowisko całego przedsięwzięcia. Podejście to nawiązuje do utrwalonego już orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, który niezmiennie podkreśla, że celu dyrektywy w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko "nie wolno omijać poprzez dzielenie przedsięwzięć, a nieuwzględnienie ich łącznego rezultatu nie może skutkować w praktyce wyłączeniem ich w całości z obowiązku poddania ocenie, podczas gdy rozpatrywane łącznie mogą wywierać znaczące skutki na środowisko naturalne" (zob. np. wyrok TS z dnia 10 grudnia 2009 r., C-205/08, *Umweltanwalt von Kärnten v. Kärntner Landesregierung*, ECLI:EU:C:2009:767, pkt 53-54, 58; wyrok TS z dnia 21 marca 2013 r., C-244/12, *Salzburger Flughafen GmbH v. Umweltsenat*, ECLI:EU:C:2013:203, pkt 37).*

Wskazując braki opisu planowanego przedsięwzięcia, należy także wskazać, że inwestor w obrębie złoża „Dankowice 1” zamierza eksploatować tylko jeden pokład nr 405. W raporcie, w tym na załącznikach mapowych, nie przedstawiono lokalizacji tego pokładu wraz z uwzględnieniem lokalizacji istniejącej i planowanej do wykonania podziemnej infrastruktury dostępowej, która będzie wykorzystywana na potrzeby wydobywania. Tym samym nie przedstawiono faktycznego miejsca prowadzenia wydobywania, co uniemożliwia przeprowadzenie rzetelnej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Informacje przedstawione w raporcie, w zakresie opisu przedsięwzięcia, są niewystarczające, bowiem nie obejmują całości infrastruktury, która będzie wykorzystywana w związku z realizacją i funkcjonowaniem przedsięwzięcia. Raport nie zawiera w szczególności: charakterystyki tej infrastruktury wraz ze wskazaniem jej lokalizacji, w tym na załącznikach mapowych; opisu procesów technologicznych, jakie będą miały miejsce w związku z wykorzystaniem powyższej infrastruktury; a także opisu przewidywanych rodzajów i wielkości emisji związanych z funkcjonowaniem powyższej infrastruktury oraz opisu przewidywanych oddziaływań tej infrastruktury na środowisko, wynikających z planowanej eksploatacji złoża „Dankowice 1”, w tym w zakresie wprowadzanych zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza oraz emisji hałasu. Ponadto w raporcie nie przedstawiono opisu planowanych do podjęcia działań minimalizujących negatywny wpływ planowanego przedsięwzięcia na środowisko, wynikający z funkcjonowania powyższej infrastruktury. Tym samym raport nie zawiera informacji, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 8 i 9 ustawy o oś.

W raporcie i jego uzupełnieniach znajdują się także nieprecyzyjne zapisy dotyczące zagospodarowania metanu wydobywanego w ramach gospodarki metanowej. Odmetanowanie ma być prowadzone przy pomocy istniejącej powierzchniowej stacji odmetanowania i istniejącej sieci metanowych rurociągów dołowych. Gaz ujęty na stacji odmetanowania przesyłany będzie do odbiorcy, tj. kotłowni MSE Sp. z o.o., i wykorzystywany jak obecnie do ogrzewania obiektów i budynków kopalni. Zgodnie z informacją przedstawioną w uzupełnieniu do raportu z dnia 29 kwietnia 2020 r. (str. 3) do kotłowni MSE Sp. z o.o. przesyłane będzie ok. 10% gazu ujętego na stacji odmetanowania. Natomiast nie przedstawiono informacji, w jaki sposób będzie zagospodarowane pozostałe 90% ujętego gazu, m.in. czy będzie on uwalniany do atmosfery.

Zaznaczono, że PG Silesia nie planuje spalania metanu bez gospodarczego wykorzystania. W przywołanym uzupełnieniu raportu inwestor wskazuje, że PG Silesia dąży do gospodarczego wykorzystania pozostałych zasobów metanu i prowadzi rozmowy z podmiotami z sektora energetyki o możliwość zagospodarowania wydobywanego metanu do celów grzewczych (str. 4). W tym samym uzupełnieniu czytamy, że przewiduje się gospodarcze wykorzystanie metanu w silnikach gazowych agregatów prądotwórczych, po czym wskazuje się, że *zakres wniosku nie przewiduje budowy silników kogeneracyjnych*. Inwestor podaje także, że możliwe jest wykorzystanie gospodarcze 100% ujętego metanu (str. 4). Nie opisano przewidywanych oddziaływań na środowisko wynikających z wydobycia, zagospodarowania i emisji metanu do atmosfery, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu na stan powietrza oraz klimat ani nie opisano planowanych do podjęcia działań minimalizujących negatywny wpływ przedsięwzięcia na środowisko w tym zakresie. RDOŚ w Katowicach również w powyższych kwestiach nie przeprowadził postępowania wyjaśniającego.

Wskazane wyżej braki i niejasności w zakresie opisu planowanego przedsięwzięcia nie mogą zostać zaakceptowane, bowiem mają one istotne znaczenie dla określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia. Jak podkreślił to Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 14 czerwca 2012 r., sygn. akt: IV SA/Wa 319/12: *IV: W szczególności nie można uznać za dopuszczalne wydanie decyzji w razie braku informacji dotyczących szczegółowo, jakie przedsięwzięcie, o jakich parametrach z perspektywy oddziaływania i w jakiej lokalizacji ma być zrealizowane*. Brak kompletnej wiedzy w zakresie charakterystyki i lokalizacji przedsięwzięcia uniemożliwia przeprowadzenie przez organ oceny jego oddziaływania na środowisko w pełnym zakresie, a w konsekwencji nie pozwala na określenie warunków wykorzystywania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, wymagań dotyczących ochrony środowiska koniecznych do uwzględnienia na dalszym etapie procesu inwestycyjnego oraz koniecznych do podjęcia działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie i monitorowanie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a także konieczności wykonania kompensacji przyrodniczej.

II. Wariantowanie przedsięwzięcia.

Zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy o oś raport powinien zawierać opis analizowanych wariantów przedsięwzięcia, w tym racjonalnego wariantu alternatywnego oraz wariantu najkorzystniejszego dla środowiska wraz z uzasadnieniem ich wyboru, a także określenie przewidywanego oddziaływania na środowisko analizowanych wariantów. Natomiast pkt 6a wskazanego przepisu nakłada obowiązek porównania oddziaływań analizowanych wariantów. Z kolei z pkt 7 przywołanego przepisu wynika obowiązek uzasadnienia proponowanego przez wnioskodawcę wariantu, ze wskazaniem jego oddziaływania na środowisko. W analizowanym raporcie informacji powyższych zabrakło.

W raporcie wskazano trzy warianty realizacji przedsięwzięcia: wariant proponowany przez wnioskodawcę (wariant 1), racjonalny wariant alternatywny (wariant 2) oraz wariant najkorzystniejszy dla środowiska (wariant 3).

Wariant proponowany przez wnioskodawcę (wariant 1) zakłada wydobycie węgla kamiennego z zastosowaniem systemu z zawałem stropu, z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury technicznej kopalni PG Silesia, w tym elementów wykorzystywanych do: transportu urobku na dole kopalni, transportu pionowego urobku, przeróbki mechanicznej węgla, ekspedycji węgla, odwadniania wyrobisk i przetwarzania odpadów wydobywczych. Wskazano także, że prowadzenie eksploatacji systemem ścianowym z zawałem stropu uwarunkowane jest budową złoża oraz występującymi w nim zagrożeniami. Wariant ten uwzględnia maksymalne wykorzystanie złoża, bezpieczeństwo załogi oraz ochronę powierzchni. W opisie wariantu przywołano także rozwiązania, których inwestor nie będzie stosował: *PG „SILESIA” nie zamierza stosować eksploatacji z podszatką hydrauliczną bądź suchą, przewiduje się stosowanie w dalszym ciągu systemu eksploatacji ścianowego z zawałem stropu* (str. 120 raportu).

Racjonalny wariant alternatywny (wariant 2) zakłada wydobycie węgla kamiennego również z zastosowaniem systemu z zawałem stropu. Jako alternatywne rozwiązanie względem wariantu 1 inwestor przyjął odwodnienie złoża i prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej, tak aby zminimalizować ilości słonych wód kopalnianych odprowadzanych do środowiska, poprzez zastosowanie zatłaczania wód z odwodnienia do zrobów poeksploatacyjnych oraz wywóz urobku węglowego i kruszywa z terenu zakładu górniczego, tak aby zminimalizować oddziaływanie transportu na środowisko, poprzez wykorzystanie transportu kolejowego i żeglugi śródlądowej. Jednocześnie inwestor wskazał, że rozważenie transportu koleją wymagałoby przeprowadzenia dokładnej analizy finansowo-technicznej. Natomiast transport żeglugą śródlądową wymaga uregulowania tras tak, aby zapewniony był stały poziom wód w nieuregulowanych rzekach, co z uwagi bliskość zapory zbiornika Goczałkowickiego może okazać się okresowo niemożliwe.

W tym miejscu należy zaznaczyć, jak słusznie wskazał RDOŚ w Katowicach w zaskarżonej decyzji, że transport węgla do odbiorcy nie może być częścią planowanego przedsięwzięcia i nie może stanowić jego wariantowania. Zgodnie z przywołaną wcześniej definicją zakładu górniczego, w ramach jego działalności prowadzone są działania związane z wydobyciem kopaliny i przygotowaniem wydobytej kopaliny do sprzedaży. Zatem wariantowanie przedsięwzięcia związanego z prowadzoną działalnością górniczą powinno odnosić się tylko do działań podejmowanych do momentu przygotowania węgla do sprzedaży, gdyż tylko te działania będą generować oddziaływania na środowisko wynikające z etapu realizacji i eksploatacji planowanego przedsięwzięcia.

Wariant najkorzystniejszy dla środowiska (wariant 3) przewiduje wydobycie węgla kamiennego z zastosowaniem systemu z podszatką oraz zwiększenie ujęcia metanu poprzez zastosowanie np. silników kogeneracyjnych w celu zmniejszenia oddziaływania na zmiany klimatu. W raporcie nie uzasadniono jednak, na jakiej podstawie uznano, że wariant 3 jest najkorzystniejszy dla środowiska. Wskazano jedynie, że został on rozważony z uwagi na przewidywane wpływy eksploatacji złoża na powierzchnię terenu, a w szczególności osiadania i oddziaływania pośrednie. Dodano także, że: *Dotychczasowa praktyka stosowania systemów podszatkowych w Górnośląskim Zagłębiu Węglowym wykazuje, że system ten nie eliminuje całkowicie wpływów eksploatacji na powierzchnię, a jedynie zmniejsza wielkość parametrów opisujących deformacje, przy czym efekt ten maleje wraz ze wzrostem głębokości*

eksploatacji (str. 123 raportu). Co więcej, w opisie tego wariantu wskazano, że PG „SILESIA” *nie zamierza stosować eksploatacji z podszadzką hydrauliczną bądź suchą* (tamże). Natomiast w odniesieniu do założenia zwiększenia ilości wykorzystywanego metanu wskazać należy, że zastosowanie działań mających na celu ograniczenie emisji metanu do środowiska stanowi minimalizację negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, przez co nie może być traktowane jako jego wariantowanie. Należy bowiem odróżnić wariantowanie przedsięwzięcia, o którym mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5-7 ustawy ooś, od działań mających na celu unikanie, zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań przedsięwzięcia na środowisko, wskazanych w art. 66 ust. 1 pkt 9 ustawy ooś.

Prezentowany w raporcie opis wszystkich analizowanych wariantów jest bardzo ogólny i zawiera zdawkowe informacje w zakresie parametrów technicznych, technologicznych i organizacyjnych charakteryzujących poszczególne warianty. W przypadku wariantów 2 i 3 ograniczony został jedynie do przedstawienia koncepcji ich realizacji zawartej w kilku zdaniowym opisie, wskazującym tylko metodę prowadzenia wydobywania węgla oraz założenia do działań mających na celu ograniczenie wpływu na środowisko na wybranych płaszczyznach (emisja metanu, zasolenie, transport). Jednakże w przypadku wszystkich założonych działań minimalizujących różnicujących warianty wskazano, że jest potrzebne przeprowadzenie odrębnych analiz, w celu rozważenia, czy są one możliwe do zrealizowania. Zatem w przypadku wariantów 2 i 3 nie można stwierdzić, czy ich realizacja jest faktycznie możliwa. Wariant niemożliwy do realizacji lub skutkujący nierentownością inwestycji nie może być traktowany jako racjonalny wariant alternatywny. Mówiąc o wariantcie racjonalnym, należy mieć na uwadze wariant rozsądny, przemyślany, dobrze zaplanowany i dający dobre wyniki oraz oparty na logicznym rozumowaniu (por. <http://sjp.pwn.pl/szukaj/racjonalny>). Tym samym racjonalny wariant alternatywny powinien być możliwy do realizacji pod względem technicznym, technologicznym, ekonomicznym i prawnym, a także powinien umożliwić osiągnięcie zakładanych celów planowanej inwestycji.

Nie przedstawiono również żadnych załączników graficznych ilustrujących lokalizację poszczególnych wariantów, zasięg i elementy składowe przedsięwzięcia. Należy zaznaczyć, że opis wariantu 3 zdominowany został przez argumenty wykazujące jego nieracjonalność.

W raporcie przewidywane oddziaływanie analizowanych wariantów na środowisko określono tylko dla wariantu 1 - wskazanego przez inwestora do realizacji. Natomiast określenie przewidywanego oddziaływania na środowisko dla wariantów 2 i 3 zostało pominięte.

Mając na uwadze przedstawione powyżej braki, nie można uznać, że raport zawiera wymagany ustawowo opis alternatywnych wariantów przedsięwzięcia, z uwzględnieniem ich oddziaływania na środowisko, które powinny podlegać analizie podczas oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko. Dopiero po przeprowadzeniu oceny wszystkich wariantów na takim samym poziomie szczegółowości, porównaniu ich oddziaływania w oparciu o wymierne kryteria (np. w formie analizy wielokryterialnej), można wskazać, który wariant jest najkorzystniejszy dla środowiska i czy istnieją obiektywne przesłanki wyboru innego wariantu, niż wskazany do realizacji przez wnioskodawcę.

III. Oddziaływanie przedsięwzięcia na środowisko gruntowo-wodne oraz wody powierzchniowe i podziemne, w tym na jednolite części wód i wyznaczone dla nich cele środowiskowe.

W raporcie w sposób pobieżny odniesiono się do opisu jednolitych części wód powierzchniowych, dalej jako JCWP, i jednolitych części wód podziemnych, dalej jako JCWPd, które będą objęte oddziaływaniem wynikającym z realizacji, eksploatacji oraz likwidacji przedmiotowego przedsięwzięcia, oraz do określenia jego wpływu na stan tych wód oraz możliwość osiągnięcia wyznaczonych dla nich celów środowiskowych, ustalonych zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1911), dalej jako PGW Wisły.

Planowane przedsięwzięcie (obszar górniczy) przecina JCWP: Dankówka RW20006211569, Łękawka RW20006211549 oraz będzie zlokalizowane w obszarze zlewni JCWP Biała RW200012211499. Ponadto obszar oddziaływania (teren górniczy) przecina JCWP Wisła od Białej do Przemszy RW20001921199. Należy również zwrócić uwagę, że tylko w jednym miejscu przedłożonej dokumentacji, tj. w uzupełnieniu raportu z dnia 29 sierpnia 2019 r., str. 42, wskazano, że: *Ze względu na lokalizację miejsca zrzutu przy ujściu Białej do Wisły, wody kopalniane praktycznie oddziałują na wody rzeki Wisły tj. na JCWP o nazwie Wisła od zbiornika Goczałkowice do Białej, o kodzie: PRLW20001921139.* Mimo takiego stwierdzenia identyfikacja celów środowiskowych dla tej JCWP, analiza jej stanu oraz oddziaływania na nią inwestycji została w raporcie całkowicie pominięta. Również RDOŚ w Katowicach nie odniósł się do tej JCWP w treści zaskarżonej decyzji, ani nie przeanalizował możliwego wpływu przedsięwzięcia na wyznaczone dla niej cele środowiskowe.

W raporcie nie opisano jednak należycie stanu tych JCWP. W sposób pobieżny odniesiono się do wybranych wskaźników jakości charakteryzujących stan JCWP w zakresie elementów fizykochemicznych oraz hydromorfologicznych, natomiast w ogóle nie odniesiono się do wskaźników biologicznych, a także substancji priorytetowych oraz innych zanieczyszczeń służących do oceny stanu JCWP określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2149), obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji, dalej rozporządzenia w sprawie JCWP. Z tego też względu brak jest niezbędnych danych wyjściowych do oceny oddziaływania przedsięwzięcia w tym zakresie oraz do oceny jego ewentualnego wpływu na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56 oraz 57 Prawa wodnego. W opisie JCWP w zakresie elementów fizykochemicznych przedstawiono wyniki badań Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska w Katowicach z 2017 r. z dwóch punktów pomiarowo-kontrolnych: Mała Wisła – od Zbiornika Goczałkowice do Białej (km 37+800) – przed zrzutem z PG Silesia oraz Mała Wisła – w Nowym Bieruniu (km 3+600) – po zrzucie wód dołowych z PG Silesia i innych kopalń węgla kamiennego zlokalizowanych w zlewni Wisły.

W zakresie elementów hydromorfologicznych wyliczono długości cieków stanowiących poszczególne JCWP, które znajdują się w granicach zasięgu prognozowanych wpływów eksploatacji złoża oraz objęte są zasięgiem osiadań z wyszczególnieniem osiadań większych niż 1 m, wraz z procentowym udziałem odcinków narażonych na wskazane oddziaływania względem całkowitej długości poszczególnych JCWP.

Zgodnie z PGW Wisły celami środowiskowymi wyznaczonymi dla JCWP Łękawka jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego, natomiast dla JCWP Dankówka, JCWP Wisła od Białej do Przemszy oraz JCWP Biała celami środowiskowymi jest osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego.

Opis przewidywanych oddziaływań przedsięwzięcia na JCWP jest przedstawiony w raporcie w sposób bardzo pobieżny, bez odniesienia się do konkretnych JCWP, a wnioski wyciągnięte przez autorów opracowania są sprzeczne.

Na str. 49 raportu czytamy: *Ze względu na wprowadzanie wód dołowych pochodzących z odwadniania kopalni, uzyskanie bardzo dobrych (I klasa) i dobrych (II klasa) wartości granicznych wskaźników jakości wód, w zakresie grupy wskaźników charakteryzujących zasolenie jest praktycznie niemożliwe. Uzyskanie po zrzucie wód dołowych (kopalnianych) sumarycznego stężenia chlorków i siarczanów na poziomie 112,4 mg/l, w wodach jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) jest technicznie i ekonomicznie nieuzasadnione.* Również w innym fragmencie raportu (str. 54) odnoszącym się do oddziaływania skumulowanego kopalń odprowadzających wody do Wisły wskazuje się, że aktualnie występują przekroczenia dopuszczalnych wartości w zakresie zasolenia określone w rozporządzeniu w sprawie JCWP, a poziom zasolenia w perspektywie do roku 2040 utrzyma się na zbliżonym do obecnego poziomie, ze względu na konieczność odwadniania okolicznych kopalń (czynnych i zlikwidowanych). Wniosek ten znajduje potwierdzenie także we fragmencie raportu ze str. 48, gdzie czytamy: *Zasolenie wód Wisły związane jest przede wszystkim z działalnością górniczą PG Brzeszcze, KWK Piast oraz KWK Ziemowit. Skumulowany ładunek chlorków i siarczanów powoduje wzrost zasolenia wód rzeki Wisły w przekroju zamykającym JCWP.* Z kolei w uzupełnieniu raportu z dnia 23 kwietnia 2019 r., str. 96, napisano, że: *W istniejących warunkach funkcjonowania Zakładu brak jest możliwości technicznych oraz zasadności ekonomicznej odsalania wód pochodzących z odwadniania zakładu górniczego i zakładów sąsiednich.* Jednocześnie w tym samym uzupełnieniu wskazano, że: *Przy prognozowanych maksymalnych stężeniach chlorków i siarczanów wprowadzanych z wodami dołowymi, zrzut poprzez system retencyjno-dozujący nie spowoduje pogorszenia jakości wód odbiornika (rzeki Wisły) w stosunku do stanu istniejącego (str. 95).*

Przytoczone fragmenty raportu wskazują, że zrzut wód kopalnianych spowoduje negatywne oddziaływanie na JCWP, a nawet może doprowadzić do nieosiągnięcia celów środowiskowych. Jednak mimo to, analizy wpływu inwestycji na JCWP podsumowano sprzecznym twierdzeniem: *Przedsięwzięcie polegające na eksploatacji złoża „Dankowice 1” do roku 2040, nie będzie wpływać na pogorszenie stanu ekologicznego cieków będących w zasięgu oddziaływania eksploatacji oraz nie może spowodować nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. W wyniku projektowanej eksploatacji złoża „Dankowice 1” warunki wprowadzania wód kopalnianych (dołowych) przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury technicznej nie ulegną zmianie w odniesieniu do zapisów obowiązującego pozwolenia wodnoprawnego. Nie nastąpi zatem wzrost oddziaływania wód kopalnianych na wody*

powierzchniowe w wyniku realizacji przedsięwzięcia. Nie stwierdzono istotnego wpływu wprowadzania wód kopalnianych, poprzez system retencyjno-dozujący, na wody powierzchniowe oraz wpływu osiadań terenu na morfologię koryta, a także na pozostałe elementy biologiczne takie jak fitoplankton, fitobentos, ichtiofauna i makrobezkręgowce bentosowe (str. 110 raportu). Jednocześnie należy podkreślić, że powyższe przeciwne stanowiska nie zostały poparte należytych analizami.

Kolejne sprzeczne twierdzenia przedstawiono w uzupełnieniu do raportu z dnia 23 kwietnia 2019 r., str. 91, gdzie wskazano, że z badań monitoringowych jakości wód dołowych zrzucanych obecnie z PG Silesia poprzez zbiornik retencyjno-dozujący Kaniów do wód powierzchniowych w zakresie sumarycznego stężenia chlorków i siarczanów wynika, że stężenie to jest zgodne z parametrami zawartymi w obowiązującym pozwoleniu wodnoprawnym. W tym miejscu należy zaznaczyć, że analiza wpływ inwestycji na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych określonych dla JCWP powinna opierać się o wskaźniki jakości wód określone w stosownych rozporządzeniach, a nie o wartości określone w pozwoleniu wodnoprawnym.

Tak duże braki i rozbieżności zawarte w materiale dowodowym nie mogą stanowić podstawy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowej inwestycji, tym samym należy uznać, że RDOŚ w Katowicach nie przeprowadził postępowania wyjaśniającego w tym zakresie.

Zarówno obszar przedmiotowego przedsięwzięcia (obszar górniczy), jak i obszar jego oddziaływania (teren górniczy) położone są w granicach jednej jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr 157 (PLGW2000157). Jak wynika z PGW Wisły celami środowiskowym dla tej JCWPd są dobry stan chemiczny oraz ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem - cel mniej rygorystyczny ze względu na brak możliwości technicznych. Ponadto JCWPd nr 157 wyznaczona została jako obszar przeznaczony do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, w związku z tym wyznaczono dla niej dodatkowy cel, jakim jest zapobieganie pogorszeniu jakości jednolitej części wód w taki sposób, aby w szczególności zminimalizować potrzebę jej uzdatniania.

W raporcie pobieżnie przeanalizowano wpływ przedsięwzięcia na możliwość osiągnięcia powyższych celów środowiskowych. W uzupełnieniu raportu z dnia 29 sierpnia 2019 r., str. 37-39, wskazano, iż realizacja przedsięwzięcia nie wpłynie na stan chemiczny JCWPd nr 157, a tym samym na wyznaczone cele środowiskowe w tym zakresie. Stwierdzono natomiast, że realizacja przedsięwzięcia z uwagi na przewidywany drenaż karbońskich poziomów wodonośnych oraz rozwój leja depresji wpłynie negatywnie na stan ilościowy JCWPd, co spowoduje nieosiągnięcie wyznaczonych w tym zakresie celów środowiskowych. Nie stwierdzono natomiast ryzyka nieosiągnięcia wyznaczonych celów środowiskowych dla JCWPd jako obszaru chronionego ze względu przeznaczenia do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę oraz celów środowiskowych ustalonych dla obszaru Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009. Wnioski te nie zostały uzasadnione ani poparte analizami. Nie opisano, jakie konkretnie oddziaływania będą skutkowały pogorszeniem stanu JCWPd nr 157, w jaki sposób mogą one wpłynąć negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych ani jakie konkretnie wskaźniki jakości wód, określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia

11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2148), dalej jako rozporządzenie w sprawie JCWPd, ulegną pogorszeniu oraz jaka będzie skala tych zmian. Ponadto nie wiadomo, jakie kryteria wzięto pod uwagę przy ocenie i czy ocena ta była kompleksowa, a w szczególności, czy w ocenie uwzględniono: całość planowanego zamierzenia inwestycyjnego; wpływ przedsięwzięcia na poszczególne wskaźniki jakości wód określone w rozporządzeniu w sprawie JCWPd; wpływ na gatunki zwierząt i roślin oraz ich siedliska zależne od wód, w tym te, ze względu na które wyznaczono cele środowiskowe dla obszarów chronionych; oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe - zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 8 ustawy ooś.

Wątpliwości GDOŚ budzą także ustalenia w zakresie zasięgu leja depresji, jaki może powstać w związku z planowanym odprowadzaniem wód dołowych. W uzupełnieniu raportu z dnia 23 kwietnia 2019 r., str. 104, podano, iż prognozowany promień zasięgu leja depresji w utworach karbonu w rejonie złoża „Dankowice 1” wyniesie ok. 0,55 km poza kontur projektowanej eksploatacji pokładów złoża przewidywanej do głębokości 1000 m. Na mapach prognozowanych wpływów projektowanej eksploatacji z prognozą zalewisk po zastosowaniu działań naprawczych z podziałem na lata 2020-2024, 2020-2029, 2020-2034, 2020-2041, dołączonych do uzupełnienia raportu z dnia 29 sierpnia 2019 r. (załączniki 2, 3, 4 i 5) wrysowano pięć okręgów w południowej części złoża „Dankowice 1” oznaczonych jako zasięg leja depresji, jednak zgodnie z mapami ich średnica w terenie wynosi 0,4 km. W tym samym uzupełnieniu czytamy, że zasięg leja depresji w utworach karbonu w obrębie złoża „Dankowice 1” będzie się częściowo pokrywał z już wytworzonym lejem w sąsiednim złożu „Silesia” (str. 104). Na podstawie dokumentacji sprawy nie można stwierdzić, jaki jest zasięg obecnego leja depresji spowodowanego odwodnieniem istniejących kopalń oraz czy został on uwzględniony przy określaniu zasięgu leja depresji powstałego w wyniku eksploatacji złoża „Dankowice 1”.

Niewielki południowozachodni fragment projektowanego obszaru górniczego oraz terenu górniczego złoża „Dankowice 1” położony jest w strefie ochrony pośredniej ujęcia wody podziemnej w Kaniowie. Strefa ochronna ww. ujęcia została ustanowiona rozporządzeniem w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w Kaniowie. Zgodnie z § 4 pkt 14 przywołanego rozporządzenia na terenie ochrony pośredniej ujęcia wody w Kaniowie wprowadzono zakaz lokalizowania, innych niż wymienione powyżej, przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określonych w przepisach odrębnych, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała negatywne oddziaływanie na wody podziemne. RDOŚ w Katowicach w decyzji z dnia 21 lipca 2021 r. stwierdził, że: *Planowane przedsięwzięcie należy do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Jak wykazano w materiale dowodowym, planowane przedsięwzięcie nie będzie negatywnie oddziaływało na wody użytkowych poziomów wodonośnych, w szczególności czwartorzędowego poziomu wodonośnego, z którego jest ujmowana woda podziemna w przedmiotowym ujęciu w Kaniowie. Wobec braku przewidywanego, negatywnego oddziaływania planowanego zamierzenia na wody podziemne, przedsięwzięcie nie koliduje zatem z zapisami ww. rozporządzenia Dyrektora RZGW w Gliwicach w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wód podziemnych*

w Dankowicach. W ocenie GDOŚ, mając na uwadze wykazane we wcześniejszej części niniejszej decyzji braki w ocenie wpływu inwestycji na wody podziemne, nie można jednoznacznie stwierdzić, że realizacja i eksploatacja inwestycji nie spowodują naruszenia tego zakazu.

RDOŚ w Katowicach w decyzji z dnia 21 lipca 2020 r. analizy wpływu inwestycji na jednolite części wód podsumował następującym stwierdzeniem (str. 37): *Po przeanalizowaniu załączonego do wniosku o wydanie decyzji raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz jego dalszych uzupełnień, uwzględniając charakter, skalę i lokalizację planowanej eksploatacji górniczej oraz planowane rozwiązania techniczne mające na celu ograniczenie jej oddziaływania na poszczególne elementy środowiska, w tym na wody podziemne i powierzchniowe, w ocenie tutejszego organu, stwierdzono że będzie ona negatywnie oddziaływać na stan jednolitych części wód oraz na realizację celów środowiskowych, określonych Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (przyjętym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., Dz. U. 2016, poz. 1911, 1958; Dz. U. 2016, poz. 1967). Wobec przedstawionego w raporcie i jego uzupełnieniach, uzasadnienia uznano jednocześnie, że przedsięwzięcie spełnia wymagania art. 68 ust. 1, 3 i 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2020 r., poz. 310), co umożliwia dopuszczenie przedsięwzięcia do realizacji zgodnie z art. 66 i 67 tej ustawy.*

Na podstawie tak sformułowanego wniosku nie można stwierdzić, czy inwestycja będzie negatywnie oddziaływała na stan JCWP czy JCWPd (RDOŚ w Katowicach stwierdził negatywny wpływ jedynie na JCWPd nr 157) oraz na możliwość osiągnięcia określonych dla nich celów środowiskowych. Ponadto nie można zidentyfikować, w odniesieniu do których JCWP bądź JCWPd może wystąpić negatywne oddziaływanie, a także w związku z jakim oddziaływaniem analizowanej inwestycji, a w konsekwencji, do której jednolitej części wód zastosowano odstępstwo wynikające z art. 68 Prawa wodnego.

Wskazać w tym miejscu należy na art. 81 ust. 3 ustawy o oś, zgodnie z którym, jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie to wpływa negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia zgody na realizację tego przedsięwzięcia, o ile nie zostaną spełnione warunki, o których mowa w art. 68 pkt 1, 3 i 4 tej ustawy. RDOŚ w Katowicach w decyzji z dnia 21 lipca 2020 r. ograniczył się jedynie do stwierdzenia, że inwestycja spełnia wymagania przywołanego art. 68 Prawa wodnego, zupełnie pomijając jakąkolwiek ich analizę i przedstawienie uzasadnienia ich spełnienia.

Podsumowując, przeprowadzona przez GDOŚ weryfikacja raportu wykazała, że raport nie zawiera kluczowych elementów niezbędnych do przeprowadzenia poprawnej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na jednolite części wód, tj.:

- w odniesieniu do JCWP, wskazania konkretnych wartości poszczególnych wskaźników jakości wchodzących w skład elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych charakteryzujących stan/potencjał ekologiczny wód oraz poszczególnych wskaźników jakości charakteryzujących stan chemiczny wód, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie JCWP,

- w odniesieniu do JCWPd, poszczególnych wskaźników jakości wchodzących w skład elementów fizykochemicznych, a także kryteriów charakteryzujących stan chemiczny wód oraz stan ilościowy wód, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie JCWPd,
- opisu metod prognozowania zastosowanych przez wnioskodawcę do oceny wpływu przedsięwzięcia na jednolite części wód,
- analizy przewidywanego oddziaływania przedsięwzięcia na poszczególne wskaźniki jakości wód, o których mowa w powyższych rozporządzeniach,
- identyfikacji wskaźników, które w związku z przewidywanymi oddziaływaniami planowanego przedsięwzięcia mogą ulec pogorszeniu, wraz z opisem przewidywanej skali tych zmian,
- oceny znaczenia przewidywanych zmian wskaźników jakości wód (względem wartości granicznych) w odniesieniu do możliwości osiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych dla jednolitych części wód,
- opisu planowanych do podjęcia działań mających na celu unikanie, zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań przedsięwzięcia na poszczególne jednolite części wód i wyznaczone dla nich cele środowiskowe.

Konkludując, na podstawie posiadanego materiału dowodowego nie jest możliwe przeprowadzenie oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na wody powierzchniowe i podziemne, w tym na jednolite części wód.

RDOŚ w Katowicach nie uzasadnił w sposób należyty, że funkcjonowanie przedsięwzięcia nie spowoduje nieosiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 i art. 61 Prawa wodnego, jak również możliwości zastosowania odstępstw przewidzianych art. 68 pkt 1, 3 i 4 Prawa wodnego, tym samym decyzję z dnia 21 lipca 2020 r. należy uznać za zapadłą z naruszeniem art. 80 Kpa w związku z art. 81 ust. 3 ustawy ooś, a GDOŚ podziela zarzuty skarżących w zakresie oceny wpływu inwestycji na jednolite części wód.

IV. Oddziaływanie przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze, w tym na obszary Natura 2000, chronione gatunki zwierząt, roślin i grzybów, powierzchnię ziemi oraz krajobraz.

Przedstawiony w raporcie opis elementów przyrodniczych środowiska objętych ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody, a znajdujących się w zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia jest niewystarczający, przez co uniemożliwia dokonanie pełnej i wiarygodnej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze, w tym gatunki będące przedmiotem ochrony w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, integralność obszarów objętych tą siecią, a także chronione gatunki zwierząt, roślin i grzybów, oraz wskazanie niezbędnych do podjęcia działań mających na celu unikanie, zapobieganie, ograniczanie lub kompensację tych oddziaływań.

W ocenie GDOŚ decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wydana została w oparciu o niepełne dane wynikające z przeprowadzonej wadliwie inwentaryzacji przyrodniczej. Wykonane badania przyrodnicze nie umożliwiły szczegółowego rozpoznania całego spektrum występowania fauny i flory na przedmiotowym terenie. Autorzy inwentaryzacji przyrodniczej stwierdzili

(załącznik 13 do raportu, str. 5), że miała ona *pomóc w odpowiedzi na pytanie o rodzaj i stopień oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na zasoby przyrody, w tym zwłaszcza na obiekty chronione w ramach systemu Natura 2000. Przede wszystkim jednak jest ona „fotografią” stanu zasobów przyrody przedmiotowego terenu.* Jednakże terminy przeprowadzonych badań, tj. siedem kontroli na przestrzeni niecałych trzech miesięcy w 2017 r. – 10 sierpnia, 23 sierpnia, 30 sierpnia, 5 września, 7 września, 13 września i 6 października, wskazują jednoznacznie, że wyniki badań przyrodniczych zamieszczone w raporcie są niepełne, ponieważ badania terenowe nie były prowadzone przez cały sezon badawczy. Celem wykonania inwentaryzacji przyrodniczej powinno być zweryfikowanie występowania na danym terenie komponentów środowiska przyrodniczego (m.in. gatunków, siedlisk przyrodniczych, w tym w szczególności objętych ochroną prawną). Dobrą praktyką jest wykonywanie inwentaryzacji przyrodniczych w pełnym cyklu rocznym, ze względu na różne terminy obserwacji, począwszy od okresu wegetacji, rozrodu przez okresy migracji, czy po okres zimowania. Dopiero w ten sposób przeprowadzona pozwala zweryfikować z dużym prawdopodobieństwem charakter danego obszaru i jego wykorzystanie przez poszczególne gatunki i siedliska przyrodnicze. Badania terenowe prowadzone w cyklu rocznym umożliwiają pełną identyfikację gatunków i siedlisk chronionych występujących w obszarze badań.

W dokumentacji nie przedstawiono w sposób rzetelny i wyczerpujący metodyki przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej. Przedstawienie wyników inwentaryzacji przyrodniczej zarówno flory, jak i fauny sprowadziło się jedynie do sporządzenia listy gatunków występujących na analizowanym terenie. Dane te nie zawierają informacji o wielkości populacji zinwentaryzowanych gatunków, ich lokalizacji oraz zasięgu występowania. Nie opisano sposobu wykorzystania przez stwierdzone gatunki zwierząt obszaru objętego realizacją i oddziaływaniem przedsięwzięcia. Przedstawione w raporcie informacje nie dostarczają właściwie żadnych konkretnych danych.

Dodatkowo w wynikach inwentaryzacji podano, że: *Na inwentaryzowanym obszarze wyznaczono korytarze teriologiczne, ichtiologiczne i ornitologiczne oraz zlokalizowano korytarze spójności, łączące obszary podlegające ochronie prawnej takie jak np. ekologiczne sieci Państw Unii Europejskiej Natura 2000* (str. 59 załącznika 13 do raportu), jednakże w dokumentacji sprawy nie zobrazowano ich przebiegu.

Niejasna jest informacja o migracjach roślin oraz grzybów *w celu znalezienia pożywienia, schronienia i partnera do rozrodu, kolonizacji nowych obszarów, unikania konkurentów, drapieżników oraz niekorzystnych zdarzeń losowych* (str. 59 załącznika 13 do raportu).

Należy podkreślić, że bez uzyskania pełnej wiedzy o występowaniu poszczególnych gatunków zwierząt, roślin i grzybów, miejscach ich występowania, ich liczebności i stanie lokalnych populacji, nie jest możliwa wiarygodna ocena wpływu danej inwestycji na środowisko przyrodnicze i zaplanowanie adekwatnych działań minimalizujących.

Również dokumentacja kartograficzna obrazująca wyniki inwentaryzacji jest nierzetelna, gdyż sporządzona została jedynie dla chronionych gatunków flory i siedlisk przyrodniczych. Dla pozostałych grup nie sporządzono żadnej dokumentacji kartograficznej.

Nie odniesiono się do charakterystyki oraz skali oddziaływania przedsięwzięcia na wymienione w raporcie grupy zwierząt i roślin, ani nie przedstawiono argumentów, które potwierdzałyby brak znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia w analizowanym zakresie.

Należy zauważyć, że w raporcie podjęto próbę oceny oddziaływania inwestycji na środowisko przyrodnicze poprzez nadanie skali punktowej takim elementom oddziaływania jak typ zagrożenia, natężenie zagrożenia oraz trwałość zagrożenia, jednak ocena ta jest bardzo powierzchowna. W żaden sposób nie wyjaśniono, co autorzy raportu rozumieją przez podane pojęcia poddane ocenie oraz w jaki sposób zostały przyznane punkty i jakim oddziaływaniom odpowiadają.

W przypadku przedmiotowej inwestycji, która będzie oddziaływać na obszar specjalnej ochrony ptaków Stawy w Brzeszczach PLB120009, szczególnie rzetelnie powinna zostać wykonana inwentaryzacja ornitologiczna. Badania zostały rozpoczęte dopiero 10 sierpnia, co oznacza, że inwestor pominął kontrole, które powinny być wykonane wcześniej, optymalnie od początku marca. Należy podkreślić, że inwentaryzacja rozpoczęta w drugiej połowie roku daje poważne wątpliwości co do kompletności wyników zawartych w raporcie. Sam inwestor na str. 50 załącznika 13 do raportu przyznał, że: *Ze względu na krótki okres badań, na terenie stwierdzono głównie żerowanie i przeloty wykazanych gatunków ptaków.* Ponadto, analizując listę gatunków ornitofauny, które zostały zidentyfikowane w trakcie badań terenowych, należy stwierdzić, że jedynie trzy zinwentaryzowane gatunki ptaków to przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009, tj. ślepowron *Nycticorax nycticorax*, śmieszka *Chroicocephalus ridibundus* i perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*. Podkreślenia wymaga, że przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009 jest siedemnaście gatunków ptaków. Biorąc pod uwagę tak krótki okres badań przyrodniczych, w opinii GDOŚ oddziaływanie na przedmioty ochrony tego obszaru nie mogło zostać prawidłowo ocenione.

Północnowschodnia część obszaru górniczego „Dankowice 1” znajduje się w obszarze Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009. Obszar ten położony jest w dolinie Wisły, obejmującej rzekę Wisłę oraz kompleks kilkunastu stawów hodowlanych rozmieszczonych po obu jej stronach, z których 5 znajduje się na terenie obszaru górniczego i jednocześnie w zasięgu oddziaływania planowanej eksploatacji górniczej złoża „Dankowice 1”, tj. Staw Foskowiec, Staw Laskowiec, Staw Dankowicki Duży, Staw Przygoniec i Staw Staronowy. Po przeanalizowaniu akt sprawy, w tym raportu wraz z jego uzupełnieniami oraz decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 21 lipca 2020 r., stwierdzić należy, że organ pierwszej instancji nie zbadał oddziaływania przedmiotowej inwestycji na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009, w tym w szczególności na ślepowrona *Nycticorax nycticorax*.

Obszar Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009 wyznaczony został dla ochrony 17 gatunków ptaków: bąka *Botaurus stellaris*, bączka *Ixobrychus minutus*, ślepowrona *Nycticorax nycticorax*, mewy czarnogłowej *Larus melanocephalus*, rybitwy rzecznej *Sterna hirundo*, rybitwy białowąsej *Chlidonias hybrida*, rybitwy czarnej *Chlidonias niger*, zimorodka *Alcedo atthis*, perkoza dwuczubego *Podiceps cristatus*, zausznika *Podiceps nigricollis*, perkozka *Tachybaptus ruficollis*, krakwy *Anas strepera*, czernicy *Aythya fuligula*, głowienki *Aythya ferina*, kokoszki wodnej *Gallinula chloropus*, śmieszki

Chroicocephalus ridibundus, krwawodzioba *Tringa totanus*. Spośród wymienionych gatunków ptaków, 6 wpisanych zostało do Czerwonej listy ptaków Polski, zawierającej gatunki zagrożone (Wilk T., Chodkiewicz T., Sikora A., Chylarecki A., Kuczyński L., *Czerwona lista ptaków Polski*, OTOP, Marki 2020) Są to: mewa czarnogłowa *Larus melanocephalus* (EN), rybitwa czarna *Chlidonias niger* (VU), zausznik *Podiceps nigricollis* (VU), bąk *Botaurus stellaris* (NT), czernica *Aythya fuligula* (NT), głowienka *Aythya ferina* (VU).

Na str. 126 raportu inwestor stwierdził, że *Wystąpienie zmian w środowisku wstępnie pogorszy warunki do bytowania fauny, głównie ornitofauny obszaru. Dojdzie do zaburzenia linii brzegowej istniejących stawów oraz spowoduje zmiany siedliskowe. W wyniku przekształceń terenu w trakcie eksploatacji może dojść do zaburzenia stanu miejsca legowego gatunku ślepowrona (*Nycticorax nycticorax*) znajdującego się na stawie Foskowiec. W związku z tym kopalnia uwzględniła w granicach oddziaływań naprawczych staw Foskowiec i w ramach łagodzenia strat z tytułu szkód w środowisku przyrodniczym proponuje się rozważenie odtworzenia wysp, na których znajduje się kolonia rozrodcza tego gatunku.* Natomiast w tabeli na str. 142 raportu podano, że w każdym z wariantów planowanego przedsięwzięcia *przewiduje się wystąpienie zagrożenia dla istnienia kolonii legowej ślepowrona.*

Dla obszaru Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009 RDOŚ w Katowicach ustanowił plan zadań ochronnych zarządzeniem z dnia 29 sierpnia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2014 r. poz. 4786; Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2014 r. poz. 4431), zmienionym zarządzeniem z dnia 30 stycznia 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2017 r. poz. 861; Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2017 r. poz. 632). W przywołanym akcie zostały zidentyfikowane istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru, jak również cele działań ochronnych każdego z przedmiotów ochrony obszaru. Wśród zagrożeń potencjalnych wymieniono m.in. górnictwo podziemne C01.04.02, a także zmniejszenie lub utratę określonych cech siedliska J03.01. W przypadku górnictwa podziemnego wskazano, że kopalnie zlokalizowane w sąsiedztwie kompleksów stawów mogą mieć negatywny wpływ na gatunki ptaków i ich siedliska m.in. poprzez powodowanie tąpnięć, które mogą prowadzić do uszkodzeń grobli i w konsekwencji odpływu wody (zagrożenie zidentyfikowane dla wszystkich przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000). Natomiast drugie zagrożenie związane jest z możliwością utraty miejsc legowych zlokalizowanych na wyspie lub w obrębie roślinności wynurzonej wzdłuż jej brzegów, na skutek likwidacji wyspy (dla perkozka, perkoza dwuczubego, krakwy, głowienki, czernicy, kokoszki, krwawodzioba, mewa czarnogłowa, śmieszki, rybitwy rzecznej, zausznika, rybitwy białowąsej, rybitwy czarnej), a także wycinaniem zadrzewień i zakrzaczeń na wyspach bez zastosowania nasadzeń zastępczych oraz likwidacją wysp na stawach (dla ślepowrona). Wśród celów działań ochronnych dla wszystkich przedmiotów ochrony obszaru wymieniono zmniejszenie negatywnego oddziaływania czynników wpływających na populację gatunków, a także, w stosunku do większości przedmiotów ochrony, w tym ślepowrona – utrzymanie na poziomie właściwym (FV) wskaźnika parametru siedliska: wielkość oraz szanse zachowania gatunku oraz utrzymanie stanu ochrony gatunku w zakresie wskaźnika parametru stan siedliska: jakość, na poziomie nie pogorszonym (co najmniej U1).

Należy podkreślić, że w zasięgu wpływów eksploatacji górniczej, oprócz terenów rolnych i zabudowy wschodniej części miejscowości Kaniów, znajdują się w latach 2025 – 2029 także odcinki potoków Łękawka i Dankówka oraz stawy Foskowiec, Laskowiec i Przygoniec. W uzupełnieniu raportu z dnia 23 kwietnia 2019 r., na str. 23 wskazano, że: *Maksymalne obniżenia przy południowej grobli Stawu Foskowiec osiągną ok. 1,50 m, a przy południowej grobli Stawu Laskowiec ok. 1,25 m. Spowoduje to przegłębienie tych zbiorników w części południowej i wzrost ich pojemności retencyjnej.* Inwestor zaproponował realizację działań naprawczych, tj. wykonanie rowu odwadniającego na odcinku ok. 600 m wzdłuż południowej grobli stawu Foskowiec, do Potoku Łękawka, oraz wykonanie rowu odwadniającego w dnie Stawu Foskowiec lub odpompowanie wody, po przegłębieniu stawu w części południowej, jak również odtworzenie wyspy. RDOŚ w Katowicach zaniechał przeprowadzenia szczegółowej analizy wpływu ww. obniżen na wyspę z kolonią łęgową ślepowrona, znajdującą się w południowej części stawu Foskowiec, oraz zbadania, czy zaproponowane działania wyeliminują możliwość zniszczenia kolonii rozrodznej ślepowrona.

W przypadku pozostałych gatunków ornitofauny będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009 wskazano, że *łagodzenie strat można prowadzić poprzez kształtowanie siedlisk dogodnych do zakładania gniazd. Dla bączka, kokoszałki, czy perkoza dwuczubego w obrębie kompleksu stawów można tworzyć tymczasowe platformy pływające z materiału roślinnego (wiązki/maty trzcinowe). Działanie należy przeprowadzić przed okresem legowym w obecności ornitologa. Tworzenie nowych łęgów dla m.in. śmieszki poprzez budowę ziemnych, żwirowych wysp na powstających stawach. Umacnianie brzegów wysp i grobli stawów za pomocą faszyny* (str. 5 uzupełnienia raportu z dnia 29 sierpnia 2019 r.). Stwierdzono także, że obniżenie terenu na obszarze Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009 *wpłynie przejściowo na sytuację łęgową gatunków objętych ochroną. Sytuacja ulegnie okresowemu pogorszeniu natomiast po zakończeniu eksploatacji kopalni i po ustabilizowaniu się nowych warunków siedliskowych przewiduje się wzrost liczebności populacji gatunków chronionych (ze względu na pojawienie się nowych siedlisk dla żerowania, bytowania i gniazdowania).* RDOŚ w Katowicach zaniechał również szczegółowej analizy wpływu inwestycji na pozostałe gatunki awifauny będące przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009.

Należy wskazać, że w postępowaniu pierwszoinstancyjnym RDOŚ w Katowicach pominął kwestię zidentyfikowanego w planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009 zagrożenia związanego z likwidacją wysp na stawach. W uzasadnieniu decyzji odniesiono się jedynie do zagrożenia dotyczącego górnictwa podziemnego i stwierdzono, że *potencjalne zagrożenie dla obszaru Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009 związane z realizacją przedsięwzięcia wiąże się z możliwością wystąpienia deformacji (osiadania) powierzchni terenu i pozornych zmian wysokości płytkich poziomów wodonośnych. (...) W ślad za tym mogą się również zmieniać uwarunkowania siedliskowe istotne dla gatunków ptaków chronionych w obszarze Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009. Jednak zakłada się również zwiększenie powierzchni siedlisk wodnych lub podmokłych, co może być czynnikiem sprzyjającym lokalnej bioróżnorodności, w tym w obszarze chronionym. Planowana eksploatacja może zatem generować stwierdzone w PZO zagrożenia związane z funkcjonowaniem kopalni jednak należy przy tym zaznaczyć, że ewentualne osiadanie terenu i powstawanie deformacji będzie rozłożone w dużym przedziale czasowym, również ewentualne zmiany w stosunkach wód gruntowych lub powierzchniowych będą miały charakter*

stopniowy. Ewentualne zmiany w uwarunkowaniach siedliskowych nie będą zatem następowały skokowo i będzie możliwość przeprowadzania działań naprawczych lub zapobiegających powstawaniu szkód, mogących mieć negatywny wpływ na chronione siedliska i gatunki na stosunkowo wczesnym etapie ich wystąpienia. Informacje zawarte w dokumentacji sprawy wskazują, że oddziaływanie na kolonię łęgową ślepowrona, zlokalizowaną na wyspie w południowej części Stawu Foskowiec, będzie długotrwałe. Natomiast planowane działania naprawcze, tj. lokalizowanie lokalnych przepompowni wód, budowa rowów odwadniających, wykonanie studni drenażowych, czy pogłębienie istniejących rowów i kierowanie wody do Potoku Łękawka, mają na celu niedopuszczenie do powstawania podtopień i zalewisk na skutek planowanej eksploatacji górniczej, nie zaś przeciwdziałanie powstawaniu osiadania i deformacji terenu, w tym przegłębienia południowej części Stawu Foskowiec z kolonią łęgową ślepowrona. Osiadanie terenu wystąpi niezależnie od zaplanowanych działań naprawczych, co zostało zobrazowane na załącznikach mapowych do raportu i jego późniejszych uzupełnieniach. Dlatego też nie jest wiadome, na jakiej podstawie RDOŚ w Katowicach stwierdził, że *prognozowane obniżenia terenu (...) nie wpłyną na pogorszenie stanu ochrony gatunków i ich siedlisk dla ochrony których wyznaczono obszar Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009*, tym bardziej, że sam inwestor przewiduje w raporcie wystąpienie zagrożenia dla istnienia kolonii łęgowej ślepowrona, co zostało pominięte przez organ pierwszej instancji. Ponownie rozpatrując sprawę należy szczegółowo zbadać zagrożenie związane z likwidacją wysp na stawach.

Mając powyższe na uwadze, analogicznie jak w przypadku jednolitych części wód, na podstawie posiadanego materiału dowodowego nie jest możliwe przeprowadzenie oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, a RDOŚ w Katowicach nie udowodnił, że funkcjonowanie przedsięwzięcia nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na ten obszar, naruszając tym samym art. 80 Kpa w związku z art. 81 ust. 2 ustawy ooś.

W dokumentacji sprawy brak jest oceny wpływu przedsięwzięcia na krajobraz, w tym krajobraz kulturowy. Raport w tym zakresie zawiera bardzo ogólne informacje, nie odnoszące się do konkretnych oddziaływań, które mogą wpłynąć na krajobraz, ani nie wskazuje konkretnych miejsc, w których zmiany krajobrazu mogą nastąpić. Nie oceniono skali i znaczenia tych zmian ani nie zaproponowano działań minimalizujących i kompensujących niekorzystne zmiany w krajobrazie. W raporcie ograniczono się jedynie do stwierdzenia, że w ramach realizacji projektu nie przewiduje się żadnych inwestycji na powierzchni terenu, ponieważ wykorzystana zostanie istniejąca infrastruktura technicznej kopalni PG Silesia. Jako jedyne zidentyfikowane oddziaływania na krajobraz wskazano możliwość osiadań terenu, które mogą spowodować zmiany w morfologii terenu oraz powstanie obszarów podtopień i zalewisk, *które nie zaburzą istniejącej struktury krajobrazu, ponieważ na terenie występują zbiorniki wodne* (str. 147 raportu). Wskazano także, że w przypadku prowadzenia rekultywacji terenów przekształconych przez eksploatację, będzie ona prowadzona z zachowaniem obecnego sposobu zagospodarowania terenu. Powyższe informacje są niewystarczające do oceny wpływu planowanego przedsięwzięcia na krajobraz, w tym krajobraz kulturowy.

V. Oddziaływanie przedsięwzięcia w zakresie emisji hałasu oraz zanieczyszczeń do powietrza.

Zgodnie z informacją przedstawioną w raporcie działalność PG Silesia powoduje zorganizowaną i niezorganizowaną emisję gazów i pyłów do powietrza (str. 174 raportu), jak również będzie ona występowała w związku z realizacją wskazanego przez inwestora wariantu realizacyjnego przedmiotowego przedsięwzięcia (str. 145 raportu). Źródłami emisji do powietrza są procesy kruszenia węgla kamiennego i kamienia prowadzone w budynku kruszarni oraz prace spawalnicze, obróbka cieplna, czyszczenie remontowanych maszyn i urządzeń górniczych prowadzone w pomieszczeniach warsztatowych oraz spalanie paliw w silnikach pojazdów podczas transportu wewnętrznego. W raporcie wskazano również, że PG Silesia posiada decyzję Marszałka Województwa Śląskiego zezwalającą na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza ze źródeł emisji zlokalizowanych w zakładzie górniczym.

Natomiast w odniesieniu do oddziaływania akustycznego wskazano, że: *Hałas emitowany przez źródła zlokalizowane na terenie Zakładu Górniczego Przedsiębiorstwa Górniczego „SILESIA” Sp. z o.o w Czechowicach-Dziedzicach nie przekracza poziomów dopuszczalnych w środowisku, a (...) izolacje poziomów dopuszczalnych hałasu dla pory dnia i dla pory nocy ograniczają obszar, który nie zawiera terenów chronionych akustycznie* (str. 176 raportu). Na tej samej stronie raportu wskazano także, że występują przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu na terenach podlegających ochronie akustycznej w porze nocnej w czasie działania wentylatorów szybu nr V zlokalizowanego w Rudoltowicach: *Zasięg przekroczenia wartości dopuszczalnych w nocy (45 dB) obejmuje 2 kondygnacyjny budynek mieszkalny zlokalizowany od północnej (ul. Witosa 13) strony terenu szybu nr 5.* W raporcie wskazano jednocześnie, że inwestor zamierza wykonać modernizację wentylatorów, w celu dotrzymania dopuszczalnych poziomów hałasu.

Niezależnie od przytoczonych powyżej informacji w ocenie oddziaływania przedsięwzięcia na klimat akustyczny oraz emisję zanieczyszczeń do powietrza ograniczono się wyłącznie do stwierdzenia, że: *Planowane przedsięwzięcie ze względu na brak inwestycji powierzchniowych oraz wystarczające moce przerobowe istniejących szybów i urządzeń pracujących na potrzeby Przedsiębiorstwa Górniczego „Silesia” nie wpłynie na zmianę istniejącego klimatu akustycznego oraz (...) nie wpłynie na stan powietrza atmosferycznego w okolicy Zakładu Głównego i szybów peryferyjnych* (str. 171 raportu). Powyższe twierdzenie, przywołane także w decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 21 lipca 2020 r., zostało oparte na przyjętym do analiz niepełnym zakresie przedsięwzięcia, co uzasadniono we wcześniejszej części niniejszej decyzji.

Wskazane braki w materiale dowodowym w zakresie emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza nie mogą stanowić podstawy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowej inwestycji. Na etapie ponownego rozpatrzenia sprawy konieczne jest uzupełnienie informacji zawartych w raporcie dotyczących obliczeń emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza z całego zakładu górniczego oraz uzupełnienie analizy oddziaływania planowanego przedsięwzięcia w tym zakresie.

VI. Ocena wpływu na klimat.

Również wykonane analizy wpływu na klimat są pobieżne i bardzo ogólne. Raport nie zawiera wyczerpujących informacji w zakresie identyfikacji rodzajów oddziaływań przedsięwzięcia

na klimat wraz z określeniem ich źródła i skali dla fazy realizacji, eksploatacji i likwidacji dla każdego analizowanego wariantu.

Ocena wpływu na klimat powinna obejmować wzajemne oddziaływania pomiędzy planowanym przedsięwzięciem a klimatem, tj. oddziaływania przedsięwzięcia na zmiany klimatu oraz podatności przedsięwzięcia na czynniki klimatyczne oraz ryzyka wystąpienia danych czynników w związku z obecnymi i przyszłymi zmianami klimatu.

W raporcie skupiono się na analizie podatności przedsięwzięcia na czynniki klimatyczne. Zidentyfikowano zjawiska przyrodnicze i klimatyczne mające wpływ na zagrożenia w procesie technologicznym funkcjonowania zakładu górniczego. Następnie określono elementy infrastruktury górniczej i procesy najbardziej narażone na zmiany klimatu oraz opisano, jak poszczególne czynniki klimatyczne oddziałują na te elementy i procesy. W celu przeciwdziałania negatywnemu wpływowi zmian klimatu na funkcjonowanie planowanego zakładu górniczego zaplanowano stworzenie systemu monitorowania zagrożeń.

W przeprowadzonej ocenie podatności przedsięwzięcia na czynniki klimatyczne nie uwzględniono charakterystyki obecnego klimatu na terenie objętym przedsięwzięciem, nie zidentyfikowano zjawisk atmosferycznych w rejonie planowanego przedsięwzięcia, nie opisano scenariuszy klimatycznych dotyczących prognozowanych zmian klimatu dla realizacji planowanego przedsięwzięcia. Pobieźnie przeprowadzono analizę wrażliwości i ekspozycji sektora przemysłu górniczego na zmiany klimatu oraz ocenę podatności przedsięwzięcia na zmiany klimatu, nie oszacowano również ryzyka występowania zjawisk klimatycznych i ich skutków. Tym samym ocena oddziaływania zmian klimatu na przedsięwzięcie jest niewystarczająca.

Jak wynika z raportu, w zakresie oddziaływania przedsięwzięcia na zmiany klimatu największe znaczenie dla środowiska będzie miała emisja metanu z szybów wydechowych kopalni (str. 132-133 raportu). Ponadto wskazano, że gaz ten – będąc gazem cieplarnianym 25-krotnie silniejszym niż dwutlenek węgla – ma znaczący wpływ na zmiany klimatu. Nie zostało to w raporcie przeanalizowane, nie wskazano przewidywanego oddziaływania emisji metanu na atmosferę, w szczególności na klimat. W raporcie nie wskazano także, czy istnieje konieczność wprowadzania działań łagodzących wpływ inwestycji na zmiany klimatu oraz działań adaptacyjnych do zmian klimatu, a jeśli tak, to jakich.

VII. Oddziaływanie skumulowane.

Zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 3b ustawy o oś raport powinien zawierać informacje na temat powiązań z innymi przedsięwzięciami, w szczególności kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć realizowanych, zrealizowanych lub planowanych, dla których wydano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, znajdujących się na terenie, na którym planuje się realizację przedsięwzięcia, oraz w obszarze oddziaływania przedsięwzięcia lub których oddziaływania mieszczą się w obszarze oddziaływania planowanego przedsięwzięcia - w zakresie, w jakim ich oddziaływania mogą prowadzić do skumulowania oddziaływań z planowanym przedsięwzięciem. W raporcie i jego uzupełnieniach przedstawiono pobieżne informacje w tym zakresie.

Na str. 172 raportu wskazano, że: *Oddziaływania skumulowane rozumiane jako oddziaływania generowane przez przedsięwzięcie w połączeniu z oddziaływaniem tego samego typu, pochodzącym od sąsiadujących z nim przedsięwzięć (...) wyznaczono dla wszystkiego rodzaju zidentyfikowanych oddziaływań. Jako sąsiadujące przedsięwzięcie potraktowano w tym przypadku działalność PG „Silesia” i prowadzenie eksploatacji w złożu węgla kamiennego „Silesia” w Obszarze Górniczym „Czechowice II”. W raporcie rozważono łączny wpływ PG Silesia prowadzącego eksploatację złoża „Silesia” oraz planowaną eksploatację złoża „Dankowice 1” na wody podziemne i powierzchniowe, środowisko przyrodnicze, powierzchnię terenu w wyniku osiadań, powietrze, środowisko akustyczne oraz odpady. Jednakże analiza oddziaływania skumulowanego we wskazanym zakresie sprowadzona została do ogólnikowych stwierdzeń, iż planowana eksploatacja złoża „Dankowice 1” nie zwiększy aktualnego oddziaływania PG Silesia, jak również nie spowoduje przekroczenia posiadanych przez PG Silesia pozwoleń, m.in. pozwolenia wodnoprawnego.*

Natomiast na str. 48 raportu czytamy: *Zasolenie wód Wisły związane jest przede wszystkim z działalnością górniczą PG Brzeszcze, KWK Piast oraz KWK Ziemowit. Skumulowany ładunek chlorków i siarczanów powoduje wzrost zasolenia wód rzeki Wisły w przekroju zamykającym JCWP. Powyższe zostało całkowicie pominięte w dalszych analizach.*

Zupełnie niezrozumiałe dla GDOŚ jest twierdzenie inwestora przedstawione na str. 24 uzupełnia raportu z dnia 16 czerwca 2020 r.: *Przedsięwzięcie skumulowane odnosi się do konkretnego celu jaki ma przedsiębiorca. W przypadku Przedsiębiorstwa Górniczego „Silesia” Sp. z o. o. jest to wydobywanie kopaliny wraz z kopaliną towarzyszącą ze złoża „Silesia” i „Dankowice 1”. W myśl tego stwierdzenia inwestor stoi na stanowisku, że: Dla przedsięwzięcia polegającego na eksploatacji węgla kamiennego ze złoża „Dankowice 1” nie przeprowadzono oceny oddziaływań skumulowanych z planowanym przebiegiem drogi S1, ponieważ są to dwa różne, niepowiązane ze sobą przedsięwzięcia. Poza tym planowana trasa drogi S1 przebiega poza projektowanym obszarem i terenem górniczym dla złoża, a tym samym poza zasięgiem wpływu eksploatacji (str. 15 uzupełnieni raportu z dnia 16 czerwca 2020 r.).*

GDOŚ nie podziela tego poglądu. Ocena oddziaływań skumulowanych powinna dotyczyć wpływów związanych z narastającymi zmianami w środowisku, wynikającymi z zsumowania wpływów powodowanych przez istniejące lub dające się przewidzieć działania. Ponadto wpływy te mogą wystąpić w związku z realizacją działań, które bezpośrednio nie są zlokalizowane na terenie analizowanego przedsięwzięcia i mogą wystąpić w wyniku realizacji działań o różnym charakterze. W ocenie GDOŚ taka sytuacja może wystąpić w przypadku eksploatacji złoża „Dankowice 1” oraz projektowanej drogi ekspresowej S1. Organ pierwszej instancji powinien przeanalizować oddziaływanie skumulowane na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Stawy w Brzeszczach, które może być generowane z planowanym przebiegiem drogi ekspresowej S1. W tym miejscu wskazać należy art. 62 ust. 2 ustawy o oś, który mówi, że *W ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 określa się, analizuje oraz ocenia oddziaływania przedsięwzięcia na obszary Natura 2000, biorąc pod uwagę także skumulowane oddziaływanie przedsięwzięcia z innymi realizowanymi, zrealizowanymi lub planowanymi przedsięwzięciami.* Organ odwoławczy wskazuje, że przesłanką do przeprowadzenia analizy oddziaływania skumulowanego nie musi być powiązanie ze sobą przedsięwzięć. Istotne jest to, że mogą one jednocześnie generować różnego typu oddziaływania

mające wpływ, np. na przedmioty ochrony danego obszaru podlegającego ochronie prawnej, w omawianym przypadku na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Stawy w Brzeszczach. W przedmiotowej sprawie bardzo istotne jest to, że hałas, który będzie generowany przez pojazdy poruszające się drogą ekspresową S1, w połączeniu z możliwymi zmianami warunków na siedlisku występowania ślepowrona *Nycticorax nycticorax*, będącymi następstwem eksploatacji złoża węgla kamiennego „Dankowice 1”, mogą spowodować, że czapla ta opuści zajmowany dotychczas obszar. Należy mieć na uwadze, że ślepowron jest gatunkiem ptaka wrażliwym na wszelkie zmiany warunków siedliskowych i posiada skłonność do porzucania kolonii lęgowej w sytuacji niepokojenia (Gromadzki M. [red.], *Ptaki. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2004. T. 7 [część 1], s. 69), dlatego też niezwykle istotne wydaje się dokładne zbadanie tego zagadnienia. Tym samym GDOŚ podziela zarzut podniesiony przez skarżących w odwołaniu w zakresie braku przeprowadzenia należytej analizy oddziaływania skumulowanego.

Przy ponownym rozpatrzeniu sprawy należy uzupełnić informacje w raporcie na temat powiązań z innymi przedsięwzięciami, w szczególności kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć realizowanych, zrealizowanych lub planowanych, dla których wydano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, znajdujących się na terenie, na którym planuje się realizację przedsięwzięcia, oraz w obszarze oddziaływania przedsięwzięcia lub których oddziaływanie mieszczą się w obszarze oddziaływania planowanego przedsięwzięcia - w zakresie, w jakim ich oddziaływanie mogą prowadzić do skumulowania oddziaływań z planowanym przedsięwzięciem oraz wykonać analizę oddziaływania skumulowanego planowanego przedsięwzięcia w tym zakresie.

VIII. Inne nieprawidłowości w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Jedną z zasad postępowania administracyjnego jest, wyrażona w treści art. 10 § 1 Kpa, zasada czynnego udziału stron w postępowaniu. Wynika z niej obowiązek ustalenia przez organ administracji publicznej kręgu podmiotów, którym – w rozumieniu art. 28 Kpa – przysługuje przymiot strony postępowania, a następnie zapewnienie tym podmiotom czynnego udziału w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji kończącej postępowanie umożliwienie im wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Przy czym: *Dla prawidłowej realizacji dyspozycji art. 10 i art. 28 Kpa nie wystarczy, aby organ na podstawie jakichś – sobie tylko znanych – okoliczności stworzył listę stron. Przyjęcie, iż jakiś podmiot posiada przymiot strony konkretnego postępowania musi znajdować odzwierciedlenie w aktach administracyjnych, tak aby można było tę kwestię zweryfikować zarówno w administracyjnym toku instancji, jak i w postępowaniu sądowoadministracyjnym* (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 27 października 2011 r., sygn. akt II SA/Kr 1068/11).

Ustawa o oś regulację określającą, kto jest stroną postępowania dotyczącego wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zawiera w art. 74 ust. 3a w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1712), dalej ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. zmieniająca ustawę

ooś. Zgodnie z przywołanym przepisem stroną postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest wnioskodawca oraz podmiot, któremu przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości znajdującej się w obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie. Przez obszar ten rozumie się: działki przylegające bezpośrednio do działek, na których ma być realizowane przedsięwzięcie; działki, na których w wyniku realizacji lub funkcjonowania przedsięwzięcia zostałyby przekroczone standardy jakości środowiska oraz działki znajdujące się w zasięgu znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia, które może wprowadzić ograniczenia w zagospodarowaniu nieruchomości, zgodnie z jej aktualnym przeznaczeniem.

W zaskarżonej decyzji RDOŚ w Katowicach za obszar realizacji inwestycji uznał obszar górniczy, a za obszar oddziaływania inwestycji uznał teren górniczy, co doprowadziło do stwierdzenia, że planowane przedsięwzięcie swoim zasięgiem obejmie cztery gminy: Bestwina, Wilamowice, Brzeszcze oraz Miedźna (str. 18). Podejście to należy uznać za nieprawidłowe, bowiem wydobycie kopaliny będzie prowadzone również z wykorzystaniem infrastruktury położonej poza tym terenem górniczym, w granicach gmin Czechowice-Dziedzice i Pszczyna. Jak ustalił GDOŚ w toku postępowania odwoławczego, zawiadamianie stron postępowania w trybie art. 49 Kpa następowało jedynie w gminach Bestwina, Wilamowice, Brzeszcze oraz Miedźna. Z powyższego względu, mając na uwadze przyjęty przez organ pierwszej instancji obszar objęty oddziaływaniem, stwierdzić należy, że obwieszczenia RDOŚ w Katowicach nie były upubliczniane we wszystkich gminach, stanowiących miejsce realizacji przedsięwzięcia i objętych jego oddziaływaniem. Prawidłowe ustalenie kręgu stron, które powinny od początku uczestniczyć w postępowaniu, dopiero na etapie postępowania odwoławczego, a tym samym umożliwienie im dopiero wówczas udziału w postępowaniu, wykracza poza dopuszczalność przeprowadzenia dodatkowego postępowania wyjaśniającego, o którym mowa w art. 136 Kpa. Co więcej, prowadziłoby to do naruszenia, wyrażonej w art. 15 Kpa, zasady dwuinstancyjności postępowania administracyjnego (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 13 października 2010 r., sygn. akt: II SA/Gl 820/10, oraz wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 17 kwietnia 2012 r., sygn. akt: II OSK 191/12).

Zasadne są zarzuty dotyczące nierozpatrzenia uwag i wniosków złożonych przez strony w toku prowadzonego przez RDOŚ w Katowicach postępowania oraz uwag i wniosków złożonych w trakcie udziału społeczeństwa. W związku z tym zaskarżoną decyzję należy uznać za zapadłą z naruszeniem ogólnych zasad postępowania administracyjnego, w szczególności zasady prawdy obiektywnej – art. 7 Kpa, zasady czynnego udziału strony w postępowaniu – art. 10 Kpa oraz zasady przekonywania – art. 11 Kpa w związku z art. 77 § 1, art. 78 § 1, art. 80 i art. 107 § 1 i § 3 Kpa, jak również z naruszeniem art. 79 ust. 1 oraz art. 80 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 37 pkt 1 ustawy ooś.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 ustawy ooś przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ właściwy do jej wydania zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, w ramach którego przeprowadza ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Natomiast z art. 80 ust. 1 pkt 3 ustawy ooś wynika obowiązek organu, wzięcia pod uwagę postępowania z udziałem społeczeństwa. Ponadto, zgodnie z art. 37 pkt 1 ustawy ooś, organ

prowadzący postępowanie obowiązany jest do rozpatrzenia uwag i wniosków wniesionych podczas udziału społeczeństwa w postępowaniu. Natomiast akta sprawy oraz uzasadnienie decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 21 lipca 2020 r. wskazują, że organ pierwszej instancji przekazał uwagi i wnioski złożone przez strony oraz przez społeczeństwo inwestorowi, a następnie skopiował znaczną część odpowiedzi inwestora do uzasadnienia decyzji. Świadczy o tym między innymi zapis ze str. 44 decyzji RDOŚ w Katowicach: *Wnoszone uwagi i wnioski w toku postępowania przekazywane były do inwestora w celu odniesienia się do poruszanych problemów i zagadnień.*

Poniżej przedstawiano wybrane fragmenty decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 21 lipca 2020 r. skopiowane z pism inwestora:

- *Tabela 1 Charakterystyka oddziaływania wpływów projektowanej eksploatacji górniczej na obszarze złoża „Dankowice 1” na powierzchniowe zbiorniki wodne przedstawiona na str. 20-21 zaskarżonej decyzji została w całości skopiowana z uzupełnienia raportu z dnia 23 kwietnia 2019 r. str. 20-21,*
- *fragment ze str. 51-52 zaskarżonej decyzji: zgodnie z wyjaśnieniami inwestora, Staw Dankowicki znajduje się poza zasięgiem oddziaływania eksploatacji złoża Dankowice 1. Pozostałe ww. zbiorniki wodne znajdują się na południowy wschód od linii kolejowej Brzeszcze - Czechowice Dziedzice. Teren PKP z mocy prawa pozostaje "obszarem zamkniętym". Klauzula ta nie pozwala na ingerencję w ten teren - linia kolejowa musi zachować swój nienaruszalny charakter. Wobec powyższego należy stwierdzić, że dotychczasowa rola linii kolejowej pozostanie niezmienną, a co za tym idzie cały układ hydrologiczny zbiorników wodnych zostanie zachowany. Kierunek spływu wód zasilających wszystkie stawy zostanie zachowany. Należy jednak mieć na uwadze, iż część stawów może zostać obniżona lub zostanie zmieniona ich linia brzegowa. Zostanie zachowany dobrostan przyrody we wszystkich zbiornikach pod warunkiem, że będą one eksploatowane zgodnie z dotychczasowym przeznaczeniem. Przedsiębiorca górniczy będzie z wyprzedzeniem prowadził prace minimalizujące, aby ograniczyć szkody wynikające z prowadzenia eksploatacji węgla kamiennego, został skopiowany z uzupełnienia raportu z dnia 29 kwietnia 2020 r. str. 9,*
- *fragment ze str. 53 zaskarżonej decyzji: ze względu na charakter obszaru Natura 2000 przewidywane skutki eksploatacji złoża nie wpłyną w sposób istotny na zmianę korytarzy ekologicznych gatunków flory i fauny związanej z tym środowiskiem, został skopiowany z uzupełnienia raportu z dnia 16 czerwca 2020 r. str. 18,*
- *fragment ze str. 54 zaskarżonej decyzji: w ramach przedmiotowego postępowania ocenia się i analizuje bezpośredni i pośredni wpływ przedsięwzięcia na środowisko, możliwości oraz sposoby zapobiegania i zmniejszania negatywnego oddziaływania na środowisko oraz wymagany zakres monitoringu. Natomiast w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie określa się, analizuje oraz nie ocenia procesów społecznych ani wartości rynkowych nieruchomości położonych na terenie objętym planowanym przedsięwzięciem, został skopiowany z uzupełnienia raportu z dnia 16 czerwca 2020 r. str. 18,*
- *fragment ze str. 57 zaskarżonej decyzji: należy stwierdzić, iż Przedsiębiorstwo Górnicze "Silesia" Sp. z o.o. nie wykracza poza granice wskazane w pozwoleniu wodnoprawnym (wodowską nr 1*

w Kaniowie). Do kumulacji skutków oddziaływania wynikających z odprowadzania wód kopalnianych do rzeki Białej, a następnie do rzeki Wisły zachodziłby gdyby zasięg inwestycji wykraczał poza granice wskazane z ww. pozwolenia wodnoprawnego, został skopiowany z uzupełnienia raportu z dnia 16 czerwca 2020 r. str. 25-26.

Organ pierwszej instancji nie uzasadnił, naruszając tym samym art. 107 § 1 i 3 Kpa, dlaczego odmówił mocy dowodom przedstawionym przez strony postępowania oraz społeczeństwo w trakcie trwającego postępowania ani z jakich względów przychylił się do dowodów przedstawionych przez inwestora, uznając je za wiarygodne i wyczerpujące. Podejście takie narusza zasadę prawdy obiektywnej oraz zasadę przekonywania, a działanie takie nie wypełnia obowiązku wyczerpującego uzasadnienia przez organ podjętego rozstrzygnięcia w sprawie.

Po przeanalizowaniu zapisów decyzji z dnia 21 lipca 2021 r. GDOŚ stwierdza, że warunki realizacji przedsięwzięcia określone przez RDOŚ w Katowicach są wadliwe, gdyż są nieprecyzyjne, wieloznaczne, niemierzalne, nieweryfikowalne, przez co istnieje ryzyko ich dowolnej interpretacji. Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 4 stycznia 2011 r., sygn. akt: II OSK 2319/10, wskazał: *Pamiętać należy, iż celem postępowania, w którym wydaje się decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, jest możliwie najlepsze zabezpieczenie środowiska przed negatywnym oddziaływaniem inwestycji. Z tego już chociażby względu postanowienia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach winny być sformułowane w sposób jasny i konkretny.* Dalej w wyroku tym czytamy: *Skoro zaś organ architektoniczno – budowlany obciąża obowiązek sprawdzenia, czy przedłożony projekt budowlany czyni żądanie postanowieniom decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, to tym samym postanowienia tej decyzji powinny być sformułowane w sposób jasny i konkretny. Zarówno organ architektoniczno – budowlany jak i inwestor oraz inne strony i podmioty uczestniczące w postępowaniu zakończonym wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie powinny mieć trudności w zrozumieniu zakresu i rodzaju wymagań oraz nałożonych na inwestora obowiązków w zakresie ochrony środowiska. Zakres i rodzaj wymagań oraz nałożonych obowiązków w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie może budzić wątpliwości i sporów w toku postępowania o wydanie decyzji wymienionych w art. 46 ust. 4 pkt 2 P.O.Ś.* Warunki określone przez RDOŚ w Katowicach warunków tych nie spełniają. Świadczy to również o nierozpoznananiu sprawy w pełnym zakresie, umożliwiającym określenie precyzyjnych warunków, adekwatnych do stwierdzonego oddziaływania inwestycji na ludzi i poszczególne komponenty środowiska.

Zgodnie z informacją ujawnioną w Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego, KRS nr: 0000341002, do reprezentowania PG Silesia w przedmiotowej sprawie wymagane jest współdziałanie łącznie dwóch członków zarządu. Natomiast część pism złożonych w imieniu inwestora w trakcie postępowania pierwszoinstancyjnego, tj. pisma z dnia 9 sierpnia 2019 r., 29 sierpnia 2019 r., 4 listopada 2019 r., zostało podpisanych wyłącznie przez [REDAKTION] – Prezesa Zarządu. Z akt sprawy nie wynika, aby [REDAKTION] uzyskał pełnomocnictwo do jednoosobowego reprezentowania inwestora w przedmiotowej sprawie. Zatem ww. pisma nie zostały wniesione skutecznie. Braki powyższe nie zostały uzupełnione przez organ pierwszej instancji.

W opinii GDOŚ analizowany raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko przedłożony z wnioskiem PG Silesia z dnia 22 sierpnia 2018 r. (wraz z uzupełnieniami), ze względu

na wskazane i opisane wyżej braki i niejasności, nie może stanowić podstawy do określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia, bowiem w znaczącym i istotnym dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy zakresie nie spełnia wymogów określonych w przepisach ustawy ooś. Weryfikując przedłożony raport, GDOŚ ustalił, że nie zawiera on informacji, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1, 2, 2a, 4, 5-9, 13 i 14 oraz ust. 2 ustawy ooś w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy ooś, ponadto znajdują się w nim istotne z punktu widzenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia niejasności i rozbieżności. W szczególności nie jest możliwe przeprowadzenie oceny wpływu przedsięwzięcia na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz art. 61 Prawa wodnego, a także w zakresie jego oddziaływania na obszary Natura 2000. Artykuł 80 ust. 1 pkt 2 ustawy ooś wskazuje, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach znajduje swoje oparcie na ustaleniach raportu, tym samym powinien być on rzetelny, spójny i wolny od niejasności i nieścisłości (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 19 stycznia 2012 r., sygn. akt II OSK 615/11). Zaaprobowanie przez organ raportu niespełniającego wymogów ustawowych, co podkreślił Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 20 maja 2014 r., sygn. akt: II OSK 2999/12: stanowi naruszenie przepisów postępowania w stopniu znacznym, mogącym mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia. Z tego też względu w sytuacji, gdy raport nie spełnia wskazanych w ustawie ooś wymogów w stopniu uniemożliwiającym przeprowadzenie oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, określenie środowiskowych uwarunkowań jego realizacji jest niedopuszczalne. Niewątpliwym zatem jest, że zaskarżoną decyzją organ pierwszej instancji naruszył art. 71 ust. 1 w związku z art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy ooś.

Z uwagi na powyższe stwierdzić należy, że RDOŚ w Katowicach nie rozpatrzył przedmiotowej sprawy w znacznym zakresie, co niewątpliwie mogło mieć istotny wpływ na podjęte w postępowaniu pierwszoinstancyjnym rozstrzygnięcie, tj. określenie środowiskowych uwarunkowań realizacji ocenianego przedsięwzięcia. Nie mając pełnej wiedzy o rodzaju i skali możliwego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz elementy środowiska, na które przedsięwzięcie może oddziaływać, nie jest możliwe określenie wymagań dotyczących ochrony środowiska, koniecznych do podjęcia na dalszym etapie procesu inwestycyjnego, ani wskazanie właściwych i skutecznych działań mających na celu unikanie, zapobieganie lub ograniczanie oddziaływania przedsięwzięcia na poszczególne elementy środowiska.

Podsumowując, RDOŚ w Katowicach naruszył zasadę prawdy obiektywnej, wyrażoną w art. 7, art. 77 § 1 oraz art. 80 Kpa w związku z art. 66 ustawy ooś, poprzez nieprzeprowadzenie postępowania wyjaśniającego, w związku z istniejącymi znaczącymi wątpliwościami dotyczącymi przedsięwzięcia i jego oddziaływania na środowisko, oraz niezgromadzenie wymaganych przepisami prawa materialnego dokumentów mających istotne znaczenie w sprawie, co mogło mieć wpływ na podjęte przez organ rozstrzygnięcie. Organ administracji publicznej jest obowiązany do zgromadzenia całego materiału dowodowego koniecznego do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy oraz ustalenia stanu faktycznego sprawy. Ponadto, co wykazano wyżej, organ pierwszej instancji nie udowodnił, że przedmiotowe przedsięwzięcie nie spowoduje nieosiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych dla JCWP: Dankówka RW20006211569, Łękawka

RW20006211549, JCWP Biała RW200012211499, JCWP Wisła od Białej do Przemszy RW20001921199 oraz JCWPd nr 157 ani nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na obszary Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009.

Obowiązek wyczerpującego uzasadnienia decyzji wynika z art. 107 § 1 i 3 Kpa, zgodnie z którym decyzja powinna zawierać m.in. uzasadnienie faktyczne i prawne, przy czym uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś uzasadnienie prawne – wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa. Bezspornym jest, że: *Organ musi zatem zająć stanowisko wobec całego materiału dowodowego oraz uzasadnić jasno i należyście swoje zdanie, w szczególności, na jakiej podstawie uznał pewne fakty za udowodnione. Pominięcie w uzasadnieniu decyzji wskazania podstaw ustalenia okoliczności faktycznych, mogących mieć istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, stwarza przesłankę do uznania naruszenia przez organ przepisów o postępowaniu administracyjnym w stopniu wywierającym istotny wpływ na wynik sprawy. [...] Nieuzasadnienie zaś decyzji w sposób właściwy narusza uprawnienia strony i podstawowe zasady postępowania administracyjnego (art. 7-10 Kpa), a tym samym stanowi podstawę do uchylenia takiej decyzji* (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 11 maja 2011 r., sygn. akt: II SA/Po 58/11). Uzasadnienie zaskarżonej decyzji powyższych wymogów nie spełnia.

W trakcie postępowania pierwszoinstancyjnego doszło także do naruszenia art. 10 Kpa, zgodnie z którym organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.

Mając na uwadze, wyrażoną w art. 15 Kpa, zasadę dwuinstancyjności postępowania administracyjnego, którego istotą jest zapewnienie stronom prawa do dwukrotnego rozpatrzenia i rozstrzygnięcia sprawy, GDOŚ w ramach postępowania odwoławczego dokonał analizy zgromadzonego materiału dowodowego, w tym wniosku o wydanie decyzji, raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wraz z jego uzupełnieniami, zaskarżonej decyzji oraz wniesionych odwołań. Organ odwoławczy odstąpił od rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy co do istoty, poprzez wydanie rozstrzygnięcia merytorycznego, o którym mowa w art. 138 § 1 Kpa, bowiem, co zostało wyżej wskazane, RDOŚ w Katowicach nie przeprowadził postępowania wyjaśniającego w zakresie mającym istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Tym samym RDOŚ w Katowicach nie rozpatrzył sprawy w pełnym zakresie. Znaczenie wskazanych nieprawidłowości dla rozstrzygnięcia sprawy w przedmiocie określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia wykracza poza dopuszczalność przeprowadzenia dodatkowego postępowania wyjaśniającego przez organ drugiej instancji, z tego też względu organ ten nie mógł skorzystać z uprawnień wynikających z przepisu art. 136 Kpa. Prowadziłoby to bowiem do rozpatrzenia sprawy co do istoty w całym jej kształcie wyłącznie przez organ odwoławczy, a tym samym skutkowałoby naruszeniem zasady dwuinstancyjności postępowania administracyjnego. Zgodnie z przywołaną zasadą, sprawa administracyjna powinna być dwukrotnie rozpoznana i rozstrzygnięta, przy czym rozpoznanie sprawy oznacza obowiązek dwukrotnego

przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego, raz przez organ pierwszej instancji, a następnie przez organ odwoławczy.

W toku postępowania odwoławczego GDOŚ rozpatrzył sprawę zarówno co do okoliczności faktycznych, jak i prawnych. W opinii organu odwoławczego wskazane w treści niniejszej decyzji naruszenia prawa procesowego i materialnego, które miały miejsce w toku postępowania pierwszoinstancyjnego, uzasadniają uchylenie decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 21 lipca 2020 r. oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji.

Ponownie rozpoznając sprawę, RDOŚ w Katowicach powinien przeprowadzić postępowanie wyjaśniające, w oparciu o które zbierze kompletny i niebudzący wątpliwości materiał dowodowy oraz podejmie rozstrzygnięcie na podstawie całości zgromadzonych dokumentów. W trakcie ponownego rozstrzygnięcia sprawy organ pierwszej instancji powinien również zweryfikować obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmujące teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obejmujące obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie. Z przeprowadzonej przez GDOŚ analizy wykonanej w oparciu o udostępnione na stronach internetowych poszczególnych gmin miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wynika, że niektóre z planów ujęte w decyzji straciły moc, a inne zostały podjęte.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

- niniejsza decyzja jest ostateczna w administracyjnym toku instancji. Od decyzji, zgodnie z art. 64a ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2019 r. poz. 2325, ze zm.), dalej Ppsa, służy sprzeciw wnoszony do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, za pośrednictwem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji;
- wnoszący sprzeciw, zgodnie z art. 230 Ppsa w związku z § 2 ust. 1 pkt 6a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2021 r. poz. 535), obowiązany jest do uiszczenia wpisu od sprzeciwu w kwocie 100 zł. Wnoszący sprzeciw, co wynika z art. 239 Ppsa, może być zwolniony z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych;
- wnoszącemu sprzeciw, zgodnie z art. 243 Ppsa, może być przyznane, na jego wniosek, prawo pomocy. Wniosek ten jest wolny od opłat sądowych.

z upoważnienia
Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
Zastępca Generalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska

Maja Kajs

Otrzymują:

1. Przedsiębiorstwo Górnicze „SILESIA” Sp. z o.o.
2. [REDACTED]
3. [REDACTED]
4. [REDACTED]
5. Fundacja Frank Bold
6. Strony postępowania na podstawie art. 49 § 1 Kpa w związku z art. 74 ust. 3 pkt 1 ustawy ooś oraz art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. zmieniającej ustawę ooś

Do wiadomości:

1. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach
2. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie
3. Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie